

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Резонанс

Передрук матеріалів дозволяється лише
після погодження з СІАЗ: siaz@pochta.ru

№ 85

7 листопада 2013 р.

РЕЗОНАНС

Бюлетень матеріалів оперативної інформації електронних видань

Додаток до журналу “Україна: події, факти, коментарі”

№ 85 2013

Для керівників та їхніх референтів

Засновники:

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Головний редактор

В. Горовий, д-р іст. наук, проф., заступник гендиректора НБУВ

Редакційна колегія:

Т. Гранчак, Ю. Половинчак, Л. Чуприна

Заснований у 2003 році
Виходить двічі на тиждень

Адреса редакції:

НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна

Тел. (044) 524-25-48, (044) 525-61-03

E-mail: siaz@pochta.ru

www.nbu.gov.ua/siaz.html

Передрук — тільки з дозволу редакції

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2013

ЗМІСТ

У центрі уваги 3

Аналітичний ракурс

Горовая С.

Об изменениях в межджесе и тенденциях,
порождаемых ими **13**

Симоненко О.

Освоєння шельфу Чорного моря та енергетична
незалежність для України в оцінках експертів. **20**

Законодавча влада 34

Виконавча влада 44

Політика 57

Економіка 62

Економіка України в контексті
світових кризових тенденцій. **67**

У ЦЕНТРІ УВАГИ

Виступ Президента України В. Януковича під час регіонального засідання Всесвітнього економічного форуму

Шановні пані та панове!

Вітаю всіх учасників регіонального засідання Всесвітнього економічного форуму.

Цей захід, що відбувається в Україні вперше, – визнання прогресу, якого ми досягли за останні роки.

Глобалізація стала невідворотним, логічно визначеним процесом, у якому виграють ті, хто займає активну позицію. Україна вчиться бути країною, яка самостійно створює свою історію. З огляду на це сьогоднішній форум є дуже важливим для нас. Ми мусимо продемонструвати вміння програмувати власне майбутнє, розглядаючи його в прогнозованому глобальному розвитку.

Під моїм патронатом було проведено ґрунтовну підготовку до цього форуму. Було проведено ряд круглих столів і семінарів, присвячених розробці сценаріїв майбутнього України. До роботи залучилися кращі світові і вітчизняні фахівці. І сьогодні ми маємо можливість провести дискусію щодо попередніх результатів цієї роботи.

Шановні колеги!

Україна будує бачення свого майбутнього в контексті тих зрушень, які відбуваються та відбуватимуться у глобальному вимірі. «Світ різних швидкостей» – це нові ризики й виклики. Але це – й нові можливості.

Особливістю наступного етапу буде зростаюче впровадження постіндустріальних технологій до традиційних секторів економіки. Це надаватиме «нового дихання» індустріальним укладам. Саме індустріальні країни формуватимуть світовий попит на технології, диктуючи пріоритети їх удосконалення. Створюватимуться умови для зустрічного руху товарів і технологій.

Динамічний розвиток країн «третього» світу загострюватиме конкуренцію за інвестиції, насамперед з боку країн, які володіють поєднанням природних ресурсів та якісного людського капіталу. Будуть і надалі зміцнюватися нові економічні центри, які, у свою чергу, ставатимуть потужними «гравцями» світового ринку капіталу.

Водночас стрімке поширення індустріалізації країн «третього» та «четвертого» світу вестиме до неконтрольованого посилення навантаження на довкілля, яке набуватиме глобального виміру. Це привертатиме увагу до цілей екологізації. Екологія і розвиток – ці два принципи будуть поруч у моделях впровадження сталого розвитку.

Відбуватимуться глобальні зміни у споживанні. Насамперед – у країнах, яким притаманне стрімке збільшення доходу на душу населення. Їхні місткі ринки впливатимуть на світові потоки товарів, що має поживити міжнародну торгівлю.

Випереджаючими темпами зростатиме попит на продукти харчування. Це дає змогу очікувати довгострокову тенденцію зростання цін на ринках продовольства, зростання зацікавленості в інвестуванні в аграрну індустрію.

Країни, які мають значний аграрний ресурс, отримають додатковий імпульс для розвитку.

Не можна обійти увагою енергетичні виклики, які пов'язані з кардинальними змінами в енергетичному порядку денному у світі. Маю на увазі нарощування видобутку сланцевого газу, лібералізацію та розвиток європейського спотового ринку газу, розбудову нових газотранспортних мереж і в цілому газотранспортну структуру. Такі підходи відкривають «вікно можливостей» для окремих країн зменшити власну енергетичну залежність.

Водночас для країн-транзитерів енергетичних ресурсів викликом є забезпечення раціонального використання вже існуючих транзитних потужностей у нових умовах.

Ще один виклик – незворотне прийняття жорстких вимог щодо викидів парникового газу, що посилюватиме зобов'язання щодо інвестицій в енергозбереження та водночас стимулюватиме розвиток нових енергоефективних технологій.

Суперечливого впливу набуватиме демографічний чинник. У країнах, що динамічно розвиваються, зростання населення – додатковий «демографічний дивіденд», який посилюватиме їхню конкурентоспроможність у світовому масштабі. У слабозвинутих країнах це – додатковий ризик, який через глобалізацію міграційних потоків невпинно втрачатиме національну локалізацію.

Розвинуті країни опиняються перед викликами зростаючого старіння населення, втрати продуктивності людського капіталу та потребами його «поповнення» за рахунок регульованої міграції.

Шановні учасники форуму!

Виклики глобалізованого світу формують перед Україною ряд актуальних завдань, пов'язаних із пошуком нових джерел конкурентоспроможності та створенням нових економічних партнерств, у взаємодії з якими Україна могла б прискорити модернізацію національної економіки.

Зовнішньоекономічна політика України ґрунтується на розбудові стратегічних відносин з інтеграційними об'єднаннями та з окремими країнами, взаємодія з якими має важливе значення для розвитку національної економіки.

Україна крок за кроком змінює модель економічного розвитку. Реструктуризація економіки, зміна якості економічного зростання, перехід від екстенсивного розвитку до підвищення рівня технологічності виробництва – такими є завдання, що стоять перед нашою країною.

Обираючи політику зближення з Європейським Союзом, ми робимо прагматичний вибір оптимальної моделі національної модернізації. Водночас об'єктивно Україна зацікавлена у глибшій економічній взаємодії з країнами євроазійського простору, основою зацікавленості у такій співпраці є стратегічні економічні інтереси України.

Ми не можемо собі дозволити, щоб умовою співробітництва з одним союзом було припинення глибшої співпраці з іншим. Ми бачимо, що обрана Україною модель співробітництва зі стратегічними партнерами – зона вільної торгівлі є найбільш прийнятною для України на сучасному

етапі розвитку країни. І маємо конструктивне бачення побудови партнерських відносин у нових умовах.

Імперативом економічного розвитку України в найближчому десятилітті буде відновлення високих показників економічного зростання, яке спиратиметься насамперед на позитивну динаміку в реальному секторі економіки. Зважаючи на те, що структурні характеристики української економіки об'єктивно диктують високий рівень її експортної залежності, постає стратегічне завдання збереження та зміцнення конкурентних позицій у новітній геоekonomічній системі. Це вимагає ґрунтовної уваги до проведення експортної політики, заохочення експортерів. При цьому усвідомлюємо, що повільні темпи відновлення світової економіки та посилення конкурентного тиску з боку країн, що розвиваються, не дають змогу істотно підвищувати експорт на традиційних напрямках.

Для істотної активізації експорту мають відбутися системні зрушення у географічній і товарній структурах зовнішньої торгівлі. Протягом найближчого десятиліття відбудеться вичерпання конкурентних переваг України на традиційних експортних ринках – продукції металургії й хімічної промисловості. Це потребуватиме інвестицій в оновлення основних технологічних процесів традиційних галузей.

Основними конкурентними перевагами України для набуття міжнародної ваги ми бачимо аграрний сектор, енергетичний комплекс, досвід і потенціал використання перспективних високих технологій.

Приплив іноземних інвестиційних ресурсів може стати важливим фінансовим підґрунтям модернізації економіки. Сприяння залученню інвестицій в Україну – одне з першочергових завдань економічної політики держави. Цей той шлях, на який Україна стала у 2010 р., прийнявши Програму економічних реформ. Її ключове завдання – створення максимально сприятливого бізнес-клімату для інвесторів.

Влада послідовно з першого дня працює у цьому напрямі. Урешті-решт наші зусилля були сприйняті у світі – в останньому рейтингу легкості ведення бізнесу Світового банку Україна поліпшила свої позиції відразу на 28 пунктів

(до 112 місця). Нас було визнано країною, що досягла найвищих результатів у поліпшенні регуляторного середовища в 2012/2013 р. серед 189 країн.

Звичайно, місце в рейтингу – не самоціль. Кінцева мета – це довіра інвесторів, виражена у вкладених інвестиціях і реалізованих проектах. Яскравий приклад – співпраця з провідними газовидобувними компаніями світу Shell, Chevron, Eni, EDF з розробки родовищ сланцевого та шельфового газу в Україні, що в перспективі дасть змогу диверсифікувати джерела видобутку та значно знизити залежність держави від імпорتنих поставок енергоносіїв.

Для успішної модернізації країни таких прикладів – насамперед у ключових секторах економіки з кожним роком має ставати дедалі більше. Тому реформи щодо створення комфортних умов ведення бізнесу, дерегуляції, захисту прав інвесторів будуть і в подальшому залишатися під особистим контролем Президента України та визначатися як пріоритет в діяльності уряду.

Зміцнення позицій національного капіталу потребуватиме залучення до економічного обороту найповнішого спектра потенційних ресурсів розвитку, що вимагатиме проведення ряду важливих змін, зокрема земельної, трудової, житлово-комунальної реформ, створення інноваційної інфраструктури, розвиток креативних культурних індустрій.

Зворотним боком таких змін є потреба соціалізації розвитку. Саме соціалізація є неможливою без орієнтації економіки на детінізацію та створення нових продуктивних робочих місць. Це основа для зміцнення доброту громадян – стійкого зростання заробітної плати та відрахувань на пенсійне страхування.

Сформувати позитивні соціальні наслідки відновлення зростання спроможна реформа системи соціального забезпечення, яка забезпечить цільове використання жорстко обмежених фінансових ресурсів на цілі соціальної політики.

Інша сторона соціалізації розвитку – це підвищення якості соціальних послуг, у першу чергу освіти та медицини. Завдяки державним програмам і системним крокам керівництва держави, Україні вдалося за неповні чотири роки знизити

малюкову смертність на 23 % і вийти на показники, які кращі за очікуваний індикатор, закладений у «Цілях розвитку тисячоліття» на 2015 р. Материнську смертність знижено на 44 %.

Уперше за роки незалежності нашої країни рівень смертності від СНІДу вдалося зменшити на 12 %. За висновками міжнародних організацій Україна є лідером у Східній Європі в подоланні інфекції ВІЛ/СНІДу.

Окреслені підходи щодо соціального розвитку й надалі залишатимуться у фокусі діяльності Президента й уряду України. Це один важливий аспект, на який хотів би звернути увагу. Це інституційна складова підтримки реформ та керування майбутніми змінами. Ідеться про удосконалення інститутів, які допомагають розвиватися державі та бізнесу, роблячи владу більш відкритою та ефективною, створюючи стабільні й прозорі правила гри для бізнесу та загалом створюючи привабливіші умови для життя у країні.

Україна докладает значних зусиль для покращення якості свого інституційного середовища, що не можна не помітити. Маю на увазі останні законодавчі ініціативи щодо посилення повноважень Рахункової палати, запровадження нового Кримінального процесуального кодексу, зміцнення незалежності судів і суддів, реформи органів прокуратури, які отримали схвальні відгуки від наших європейських партнерів.

Змушений констатувати, що наразі корупція є значною перешкодою для розвитку держави. Починаючи з 2011 р., вжито ряд кроків, спрямованих на створення сучасного законодавства, що має переважно превентивний характер. Лише протягом 2013 р. прийнято чотири антикорупційні закони, які повністю відповідають європейським стандартам у цій сфері. Посилюються можливості Державної програми щодо запобігання та протидії корупції у 2011–2015 рр., удосконалюється система антикорупційних інституцій.

Серед важливих і принципових завдань найближчого часу – наведення порядку в державних закупівлях, зокрема приведення законодавства у відповідність до стандартів прозорості, доброчесності, створення умов для доступу на цей ринок іноземних партнерів.

Ми налаштовані на потужний і системний удар по корупції в країні. Така політика має принести радикальні зміни на краєще у цій застарілій проблемі, з якою, на жаль, Україна тісно асоціюється у свідомості світової спільноти протягом останнього десятиріччя.

Ми сповнені рішучості й надалі рухатися шляхом розбудови інститутів держави на основі принципів демократії та економічної свободи.

Шановні присутні!

Завдання створення умов для сталого економічного розвитку потребує адекватної зовнішньоекономічної стратегії, що давала б відповіді на питання, пов'язані з роллю держави в міжнародному поділі праці.

Приєднання до Світової організації торгівлі, підготовка Угоди про асоціацію з Європейським Союзом, розробка ряду угод про створення зон вільної торгівлі з торговельними партнерами – усе це послідовні кроки на шляху здобуття Україною економічного суверенітету, а отже, і можливості бути повноправним учасником глобальної економіки.

Україні слід здійснити ще чимало реформ у різних сферах. І в збереженні позитивної динаміки на цьому шляху ми потребуємо допомоги з боку партнерів, щоб досягти синергетичного ефекту кооперації і вигоди для всіх.

З кожним роком Україна стає все активнішим учасником роботи провідних світових економічних інститутів, поступово освоюючи створений ними набір інструментів.

Ми прагнемо органічно поєднувати національну стратегію післякризового відновлення зростання та економічної модернізації і послідовне впровадження визнаних міжнародною спільнотою норм і правил економічної організації.

У цьому складному завданні ми далеко не унікальні. Тому розраховуємо на розуміння, більше того, практичні конструктивні поради з боку наших партнерів.

Залучення України до «орбіти» Об'єднаної Європи – це набуття нової якості євророзширення. По суті, це не розширення меж Європейського Союзу на Схід, а надбання Євросоюзом «євразійського плеча».

Україна, на території якої географічний центр Європи, могла б відіграти роль «сполучної ланки» між Європейським Союзом та Євразійським Союзом, забезпечуючи поступове створення єдиного європейського економічного простору. А в ширшому плані – зіграти роль «міжцивілізаційного порталу» для країн Євроатлантики (США та ЄС) та Євразії (насамперед з Росією і Китаєм).

Виконання Україною такої місії є можливим за умови створення партнерських відносин як з ЄС, так і з ЄврАзЕС, з подальшою гармонізацією умов економічної діяльності в обох інтеграційних об'єднаннях.

З метою розвитку партнерських і взаємовигідних відносин з країнами СНД після підписання Угоди про асоціацію з ЄС Україна має опрацювати оновлені підходи до торговельно-економічного співробітництва в межах СНД на засадах суверенного партнерства, рівноправності та взаємної вигоди.

Таким чином, підписання Угоди про асоціацію та поглиблену і всеосяжну зону вільної торгівлі між Україною та ЄС стане не завершенням певного етапу нашої співпраці, а початком більш широкого та глибокого інтеграційного процесу.

Шановні пані і панове!

Переконаний, що «міні-Давос» в Києві відбудеться на високому рівні, а участь у засіданні представників української та світової політичної і бізнесової еліти, наукових кіл і видатних громадських діячів забезпечить відкриту й плідну дискусію про визначення стратегічних напрямів розвитку нашої держави, її місця в глобальному просторі.

Розраховуємо, що під час форуму буде розроблено рекомендації щодо підвищення національної конкурентоспроможності України, покращення її міжнародного іміджу, енергетичної безпеки, бізнесового середовища. Будуть сформульовані пропозиції для нового порядку денного реформ та інституційного розвитку нашої держави.

Я вірю, що форум дасть чіткий сигнал учасникам зустрічі у Вільнюсі щодо прийняття позитивного рішення про асоціацію України з ЄС, а спільний проект «Сценарії майбутнього для України» стане планом дій, який визначить

конкретні орієнтири в багатьох пріоритетних сферах життя на тривалу перспективу.

«Сценарії» – це лише можливе майбутнє. У житті це майбутнє визначатиметься конкретною роботою усіх членів суспільства: уряду, бізнесу, політиків, експертів, громадських діячів, кожного українця. Переконали, що це майбутнє ми будемо на партнерських засадах.

Дякую за увагу (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2013. – 6.11).*

Вітання Президента України з нагоди 70-ї річниці визволення Києва від фашистських загарбників

Шановні співвітчизники! Дорогі кияни!

Щиро вітаю вас із 70-ю річницею визволення столиці України від фашистських загарбників.

У грандіозній битві на Дніпрі восени 1943 р. ціною численних людських жертв була здобута надзвичайно важлива перемога, що остаточно закріпила перелом у Другій світовій війні, прискорила поразку гітлерівської Німеччини та її союзників.

Сьогодні ми схиляємо голови перед світлою пам'яттю загиблих, низько вклоняємося героям, які, пройшовши крізь полум'я боїв, воскресили з попелищ древній Київ, заклали надійні підвалини сучасного європейського міста.

Вашими, дорогі ветерани, бойовими та трудовими подвигами пишається український народ. Висловлюю вам безмежну вдячність і зичу здоров'я на довгі роки, бадьорості духу і життєвих гараздів.

Честь вам і слава!

Бажаю киянам, усім співвітчизникам щастя, благополуччя та нових звершень в ім'я України (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2013. – 6.11).*

Привітання Прем'єр-міністра М. Азарова з нагоди 70-ї річниці визволення Києва від фашистських загарбників

Дорогі ветерани!

Шановні жителі та гості міста-героя Києва!

Щороку, 6 листопада, кияни та всі громадяни України урочисто відзначають визволення Києва від фашистських загарбників.

У цей знаменний день 1943 р. війська Першого українського фронту під командуванням генерала армії М. Ватутіна успішно завершили Київську наступальну операцію і назавжди вигнали ворога зі столиці.

За мужність і героїзм, виявлені в боях за Київ, було нагороджено орденами й медалями 17 500 бійців і командирів, 668 з них удостоєно високого звання Героя Радянського Союзу.

Сьогодні в кожній родині віддають данину шани й поваги тим, хто в лиху годину війни мужньо боронив нашу землю, тим, хто не повернувся з кривавих полів, і тим, хто відродив країну з руїн.

Доземний уклін і безмежна вдячність за мирну блакить неба над нами, за нашу вільну землю, за честь і гідність Батьківщини.

Бажаю всім ветеранам міцного здоров'я і життєвої сили, а жителям і гостям столиці, усім громадянам України – подальших успіхів у повсякденній діяльності на благо Української держави (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2013. – 6.11).

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

**С. Горовая, науч. сотр. ФПУ НБУВ,
канд. наук по соц. коммунікаціям**

Об изменениях в меджлисе и тенденциях, порождаемых ими

В Бахчисарае 1 ноября состоялась торжественная церемония вступления в полномочия новоизбранных членов меджлиса крымско-татарского народа. Впервые за все время существования независимой Украины меджлис сменил своего председателя. Вместо М. Джемилева этот пост теперь занимает Р. Чубаров.

На пресс-конференции после своего избрания Р. Чубаров, в частности, сообщил, что намерен взять курс на омоложение меджлиса и добиться официального признания этого органа крымскими властями. «Речь идет о том, чтобы между курултаем, меджлисом и крымской властью были установлены взаимоотношения, отвечающие интересам жителей Крыма. Попытки некоторых чиновников игнорировать представительский орган крымско-татарского народа не привели к успеху ни одно крымское правительство. Поэтому вторая задача — установление системного диалога с крымской властью», — объяснил Р. Чубаров (<http://www.kommersant.ua/doc/2330076>, 28.10.2013).

По словам новоизбранного главы меджлиса крымско-татарского народа, он будет добиваться принятия законодательных актов, закрепляющих статус и права крымских татар.

Р. Чубаров выразил озабоченность тем, что крымские татары не имеют законодательно закрепленных гарантий своего сохранения и развития как народ, сформировавшийся на территории Крыма и имевший свою государственность. «Проще говоря: возвращается коренной народ Крыма, но, ни в одном законодательном акте не урегулированы вопросы его

развития, не гарантированы его права и не предусмотрены правовые механизмы их реализации в Украине», – пояснил он.

Р. Чубаров напомнил, что, согласно ст. 11 Конституции Украины, государство содействует развитию украинской нации и развитию этнической, культурной, языковой и религиозной самобытности всех коренных народов и национальных меньшинств. «Но в законодательстве Украины нет даже расшифровки того, кто такие коренные народы! Поэтому надо дать четкий ответ на этот вопрос», – подчеркнул глава меджлиса. «Таковым мог бы стать закон “О статусе крымско-татарского народа в Украине”, проект которого в свое время был зарегистрирован в ВР Украины, однако до его рассмотрения дело не дошло. Далее, если говорить о правовых перспективах, то нужно учитывать этот фактор при принятии избирательного законодательства. Должны быть выписаны четкие правовые механизмы, которые дадут возможность крымским татарам как коренному народу принимать участие в управлении Крыма», – отметил Р. Чубаров (http://lb.ua/news/2013/11/03/237902_chubarov_rasschitavaet_zashchitit_prava.html, 03.11.2013).

Экс-председатель меджлиса М. Джемилев в заявлении Р. Чубарова о диалоге с властью не видит ничего нового. По его словам, «меджлис всегда был готов к диалогу с властью. Готов и сейчас. Другой вопрос – он не принимал какие-то позиции. Если власть умерит свой шовинистический пыл – тогда диалог будет» (<http://crimea.comments.ua/news/2013/10/30/164217.html>, 30.10.2013).

В свою очередь народный депутат от ПР М. Чечетов заявил, что Партия регионов открыта для широкого диалога с крымско-татарским меджлисом. Тем не менее, проблемы крымских татар надо начинать решать все-таки в Крыму, где власти и меджлис должны сесть за стол переговоров. «Мы никогда не выступаем за то, чтобы разделить, противопоставить политические силы. Мы прекрасно понимаем, что чем шире консолидация, тем дружнее будет страна и она будет более успешно решать те проблемы, которые сегодня стоят перед ней. Поэтому мы за конструктивный диалог и мы всегда к этому готовы», – сказал М. Чечетов (<http://www.nr2.ru/crimea/467626.html>, 29.10.2013).

Председатель Совета министров Крыма А. Могилев также заявляет, что открыт для диалога с новоизбранным главой меджлиса крымско-татарского народа. «Рефат Чубаров является депутатом Верховного Совета Крыма в первую очередь. До этого он избирался депутатом Верховной Рады Украины. Это видный политик и авторитетный человек. И власть всегда настроена конструктивно работать с лидерами общественного мнения», – заявил премьер (<http://qha.com.ua/mogilev-gotov-k-dialogu-s-novim-liderom-medjlisa-131092.html>, 29.10.2013).

Избрание нового главы меджлиса и его возможные действия активно комментируют и в экспертных кругах. Так, крымский политолог А. Никифоров прогнозирует Р. Чубарову спокойное правление. По его мнению, в краткосрочной перспективе ничего принципиально нового в политике меджлиса от этой смены ждать не стоит. «Все идет в соответствии с заранее утвержденным планом», – подчеркнул политолог (<http://www.segodnya.ua/regions/krym/Politolog-rasskazal-chego-zhdat-ot-novogo-glavy-Medzhlisa—471120.html>, 28.10.2013).

Он также отметил, что на первых порах М. Джемилев будет сохранять высокое влияние на процессы в меджлисе.

Директор Института социальных исследований Ю. Куркчи в своем комментарии подчеркнул влияние М. Джемилева: «Формально Мустафа Джемилев – не в меджлисе, но фактически он никуда не делся. Да, он не занимает пост председателя, но это не значит, что он не сможет высказать ту или иную точку зрения. У него огромный авторитет – это признают все... Полагать, что Джемилев ни на что не будет влиять, было бы очень наивно» (<http://an.crimea.ua/page/interview/50580/>, 28.10.2013).

В свою очередь народный депутат от «Батьківщини» Г. Москаль считает, что новый глава меджлиса Р. Чубаров, как и экс-председатель М. Джемилев, не сможет реализовать поставленные задачи, а именно: добиться принятия закона о реабилитации крымско-татарского народа, построить конструктивный диалог с властью и консолидировать крымско-татарское общество. Г. Москаль подчеркнул:

«Никаких контактов центральной власти с меджлисом и крымско-татарским народом в целом нет. Власть не заинтересована и в работе Совета представителей крымско-татарского народа при Президенте, причем эта тенденция сохраняется со времен президентства Ющенко, – отметил народный депутат. – А позиция нынешней крымской власти очевидна. И после неоднократно повторенных слов Могилева в адрес меджлиса ждать положительных изменений не приходится... Менять надо не главу меджлиса, менять надо Могилева. Вся его риторика сводится к тому, что это незаконное и незарегистрированное формирование. То есть он и дальше не будет признавать меджлис де-юре, хотя де-факто вынужден с ними встречаться» (<http://qha.com.ua/moskal-ne-predrekaet-nichego-horoshego-medjlistu-131097.html>, 29.10.2013).

Еще одна тема, которую, благодаря избранию нового главы меджлиса, активно комментируют в экспертных кругах, связана с возможным расколом меджлиса. Данные прогнозы некоторые эксперты объясняют тем, что в процессе голосования делегаты курултая разделились на два лагеря – тех, кто поддержал Р. Ильясова и тех, кто поддержал Р. Чубарова. Победа же нынешнего главы меджлиса была лишь с небольшой разницей в количестве голосов. Так, по мнению политолога В. Егорова, оба кандидата теоретически могли возглавить меджлис крымско-татарского народа. Но, тем не менее, меджлис готовился к тому, чтобы его возглавил Р. Чубаров. «Как показало голосование, раскол есть. Он обусловлен тем, что люди за то время, пока Мустафа Джемилев был у власти, внутри ориентировались либо на Ремзи Ильясова, либо на Рефата Чубарова, потому что процесс смены лидера шел 22 года... Расколется ли дальше меджлис? Это будет зависеть только от двух человек, от самого Ильясова и Чубарова», – подчеркнул В. Егоров (<http://qha.com.ua/zreet-li-raskol-v-medjliste-s-izbraniem-novogo-glavi-131171.html>, 01.11.2013).

Возможность раскола в нынешнем меджлисе крымско-татарского народа также видит и крымский политолог И. Мезюхо. Он подчеркнул, что более чем за 20 лет в меджлисе «оформились» некие группы влияния со своими лидерами.

М. Джемилев, как мудрый и опытный политик, всё это время находил общий язык с этими лидерами, и поэтому меджлис крымско-татарского народа был консолидирован, прежде всего, благодаря усилиям своего руководителя.

Политолог А. Форманчук также считает, что раскол в меджлисе уже существует, он легализовался и проявился в работе курултая. Прогнозируя ситуацию, политолог высказал мнение, что «Рефат Чубаров будет стремиться к примирению, поскольку ему не нужен как председателю меджлиса раскол в стенах курултая. Насколько Ремзи Ильясов будет к этому готов и будет отвечать... я думаю, здесь нужна определенная посредническая роль самого Мустафы Джемилева. Пока Мустафа Джемилев может их примерять, я думаю, что это возможно».

В свою очередь политолог Н. Джелал прогнозирует, что раскол в меджлисе по линии Чубаров – Ильясов не произойдет. По его словам, «большинство членов меджлиса... избирались благодаря совместной договоренности поддержать друг друга. А Ильясов публично пока не претендует на сколько-нибудь существенный пост в меджлисе, который позволил бы ему оказывать влияние на коллег... Что касается взаимоотношений власть – меджлис, то смена руководителя меджлиса это только одна сторона медали. Власть должна также осознавать необходимость перемен в этих взаимоотношениях».

Следует отметить, что, безусловно, Р. Чубарову придется решать и вопрос неких противостояний и с крымской властью, и с оппозиционными меджлису крымско-татарскими партиями. Среди последних лидирующие позиции занимает «Милли Фирка». Некоторые эксперты прогнозируют, что популярность этой партии на фоне разочарования в действиях меджлиса и украинских властей может возрасти. Однако не столько эта партия, сколько другое общественное движение может таить угрозу для исполнительного органа курултая. В Крыму набирает обороты деятельность организации «Хизб ут-Тахрир», которая в ряде стран запрещена как террористическая. На фоне экономического спада и разочарования в деятельности таких организаций, как меджлис, идеи «Хизб ут-Тахрир» в Крыму начинают становиться популярными.

Новоизбранный председатель меджлиса крымско-татарского народа, говоря о таких организациях как «Милли Фирка» и «Хизб ут-Тахрир», подчеркнул: «С некоторыми их представителями я встречаюсь и разговариваю. Если говорить о “Хизб ут-Тахрир”, я их оцениваю достаточно жестко, и им это известно... Я им сформулировал в какой-то мере те принципы, которые, с моей точки зрения, могли бы изменить отношение к ним хотя бы в обществе мусульман. Это по крайней мере признание единого духовного центра в лице Духовного управления мусульман Крыма. И все остальные дискуссии вести в рамках этого Духовного управления. Представители “Хизб ут-Тахрир” пока такую идею не разделяют» (<http://gigamir.net/news/kyiv/regions/pub345499>, 28.2013).

Особо обращает на себя внимание также тиражирование пророссийскими СМИ информации одного из авторов интернет-проекта «Одна Родина» (<http://odnarodyna.com.ua/author/329/content>) В. Банкина о том, что «руками крымско-татарских националистов Запад старательно выстраивает фундамент для повторения косовского сценария» (<http://inforos.ru/ru/?module=news&action=view&id=35998>, 30.10.2013). В статье, в частности, прогнозируется, что Соглашение об ассоциации между Европейским Союзом и Украиной грозит последней не только экономическими трудностями. В отношении ряда территорий могут возникнуть и проблемы. В первую очередь к ним относится Крым. Как считает В. Банкин, Соглашение об ассоциации с Евросоюзом, в случае его подписания и ратификации парламентами стран-членов ЕС, приведет к экономическому и даже геополитическому контролю над Украиной со стороны Европейского Союза, а значит, и НАТО. По его мнению, скорее всего, одной из задач этого воздействия относительно крымского направления станет вытеснение российского присутствия из всех сфер жизни региона, в связи с чем В. Банкин высказывает опасение, что уход российского флота послужит главным «спусковым крючком» для дестабилизации Крыма по косовскому образцу.

«Если Киев с подачи Евросоюза все-таки добьется от Москвы вывода флота еще до включения крымско-татарской “кнопки”, то Севастопольскую бухту со временем вполне могут занять корабли 6-го флота США, что и создаст условия для провозглашения крымско-татарскими сепаратистами национального государства, которое под нажимом Евросоюза будет вынуждена признать Украина», – развивает свою мысль В. Банкин. И объясняет, что стремление Запада разыграть “крымско-татарскую карту” по косовскому примеру приобретает свой смысл в рамках стратегии сдерживания России на юго-западных рубежах и оттеснения ее вглубь Евразийского континента. В этом ключе появление источника раздражения вблизи Северного Кавказа будет подрывать власть Москвы в этом беспокойном регионе, связывать ее силы. Иными словами, создание внутренних проблем в России – лучший способ, чтобы она забыла об активном политическом и экономическом позиционировании на международной арене. Кроме того, резюмирует В. Банкин, Евросоюзу и США Крым интересен как плацдарм для расширения присутствия в Черноморском регионе, являющемся коридором для транзита энергоресурсов из Каспия в Европу.

При этом обращает на себя внимание утверждение главы экспертно-аналитического совета при председателе Совета министров АРК А. Форманчука о том, что на сегодняшний день Хизб ут-Тахрир не представляет угрозы для крымского общества: «Сегодня партия Хизб ут-Тахрир не несет угрозы в Крыму потому, что их не так много и потому, что они не находят конкретных выходов, за исключением того, что уже появляются последователи, которые едут в Сирию. Однако я бы не стал их недооценивать. Не случайно эта партия во многих странах запрещена, в том числе и в ФРГ», – сказал А. Форманчук (<http://qha.com.ua/hizb-uttahrir-vedet-borbu-protiv-medjlisa-formanchuk-131004.html>, 25.10.2013). Он также подчеркнул, что на сегодняшний день не является сторонником запрета данной организации.

О. Симоненко, наук. співроб. СІАЗ НБУВ, канд. політ. наук

Освоєння шельфу Чорного моря та енергетична незалежність для України в оцінках експертів

Прагнення України до енергетичної самостійності набувають дедалі більш чітких обрисів. Україна оголосила курс на диверсифікацію енергопоставок і збільшення власного газовидобутку. Базовий сценарій проекту оновленої Енергетичної стратегії України на період до 2030 р. передбачає зростання річного внутрішнього видобутку газу до цього року з 20 млрд куб. м, що видобуваються, до 44,4 млрд куб. м і скорочення його імпорту до 5 млрд куб. м. Зростання видобутку газу передбачається за рахунок освоєння глибоководної частини шельфу Чорного моря¹, запаси якого оцінюються від 4 до 13 трлн куб. м, а також нетрадиційного газу у вигляді сланцевого газу, газу щільних пластів і вугільного метану.

Протягом останніх двох років наша держава помітно активізувала зусилля з метою освоєння морського шельфу Чорного й Азовського морів. Сьогодні уряд України намагається залучити до цього й іноземні компанії.

За останніми повідомленнями, Кабінет Міністрів України має намір створити умови для видобутку нафти і газу на

¹ На думку деяких експертів, український шельф Чорного моря, площа якого становить 133,7 тис. кв. км, може повністю забезпечити потреби нашої країни в газі та частково – у нафті. За даними державної служби геології та надр України, потенційні запаси енергоресурсів (нафта та природний газ) на українському шельфі Чорного моря оцінюються у 2,3 млрд т умовного палива (еквівалент 2,3 трлн куб. м), що становить близько 40 % усіх енергетичних запасів нашої країни. За результатами геологорозвідувальних робіт очікується відкрити два–три родовища із загальними запасами вуглеводнів 60–70 млн т. у. п. За рахунок введення в дію нових родовищ і свердловин очікується довести об'єми видобутку природного газу у 2015 р. до 1512,2 млн куб. м, нафти – до 306,8 тис. т.

шельфі Чорного моря енергетичними компаніями Eni² з Італії та Electricite de France з Франції (EDF). Про це повідомив Прем'єр-міністр М. Азаров, відкриваючи засідання Кабінету Міністрів у Києві 17 жовтня. «Сьогодні ми розглянемо проект розпорядження, яке дає старт видобутку нафти і газу на шельфі Чорного моря за участю провідних міжнародних енергетичних компаній: Eni (Італія), Electricite de France (Франція)», – сказав він. «У рамках зазначеного інвестиційного проекту обсягом до 4 млрд дол. до кінця поточного десятиліття очікується збільшення щорічного видобутку нафти і газу на 2–3 млн т умовного палива», – додав голова українського уряду.

Як повідомляє прес-служба Міністерства екології та природних ресурсів, «італійська Eni, французька Electricite de France (EDF) та українські ДАО “Чорноморнафтогаз” і ТОВ “Води України” планують у рамках угоди про розподіл продукції (УРП) спільно розробляти вуглеводневі площі Субботіна, Абіха, Маячна і Кавказька на шельфі Чорного моря». За даними прес-служби, необхідність укладання УРП з розробки цих площ пов'язана з відсутністю державного фінансування та технічних засобів для освоєння нових великих родовищ корисних копалин, необхідних для соціального розвитку та економічної безпеки країни.

Фінансування робіт на етапі розвідки до комерційного видобутку на кожній із чотирьох ліцензійних ділянок повністю візьмуть на себе Eni і EDF, частка яких у продукції, що добувається, має становити 55 %.

Українські компанії повернуть іноземним інвесторам здійснену за них частку інвестування (45 %) за рахунок майбутньої

² Eni – одна з найбільших європейських компаній, що спеціалізуються на видобутку енергоресурсів. Основний бізнес у цьому напрямку Eni веде не в самій Італії, а в Північній Африці і в Африці на південь від Сахари. Крім того, значні видобувні активи Eni розташовані в Європі, Америці, а також Казахстані, де компанія бере участь у розробці Кашаганського родовища. У Росії Eni разом з «Газпромом» управляє «Блакитним потоком» і розробляє кілька родовищ з «Роснефтью». Концерн ENI S.p.A. має 78 платформ в Адріатичному морі і, загалом, веде діяльність у 70 країнах

реалізації частини належних українським компаніям вуглеводнів. У разі відсутності комерційного відкриття та завершення проекту до етапу промислового видобутку інвестиції іноземних компаній не повернуть, уточнюють у Мінекології.

Про те, що найбільша італійська нафтогазова компанія Ені сьогодні зацікавлена у видобутку природного газу на українському шельфі Чорного моря, розповідає і міністр енергетики України Е. Ставицький. «У нас є заявки від італійських компаній, а саме, компанії ENI, про розробку мілководного шельфу», – розповів чиновник, виступаючи перед народними депутатами у ВР.

За його словами, український шельф Чорного моря – найбільш перспективне джерело видобутку традиційного природного газу в країні. У той час як «газові свердловини» на суші виснажуються, шельф Чорного моря досліджений менш ніж на 5 %. «Держава Україна у 2013 р. буде видобувати більше всіх у цілому вуглеводнів на Чорному морі. Я маю на увазі всі країни чорноморського басейну», – заявив міністр енергетики України.

Варто зазначити, що згадана італійська компанія вже представлена на українському ринку: на початку жовтня 2012 р. вона придбала 50,01 % у ТОВ Західгазінвест (Івано-Франківська обл.), яке має у своєму розпорядженні ліцензії на розробку дев'яти родовищ сланцевого газу на західній Україні загальною площею близько 3,8 тис. кв. км, що є продовженням польського Люблінського басейну.

Уряд також планує до 24 листопада поточного року підписати УРП у межах Скіфської ділянки³ шельфу площею 16,698 тис. кв. км із консорціумом на чолі з американською ExxonMobil (40 %, оператор), Shell (35 %), австрійської OMV в особі румунської «дочки» Petrom (15 %) і НАК «Надра України» (10 %).

³ Площа Скіфської ділянки становить майже 17 тис. кв. км, вона розташована у північно-західній частині українського шельфу Чорного моря. Раніше сумарні інвестиції в Скіфську ділянку було оцінено в 10–12 млрд дол. США. Прогнозні запаси природного газу – понад 150 млрд куб. м, а нафти – 80 млн т.

Цей консорціум переміг у відповідному конкурсі у 2012 р.

Суть угоди зводиться до того, що Кабінет Міністрів України візьме на себе зобов'язання в майбутньому укласти контракт про розділ нафти і газу, які добуватимуться трьома компаніями на українській частці чорноморського шельфу на Скіфській площі. Незважаючи на публічне підписання угоди, деталі домовленості залишаються в секреті. Е. Ставицький розповів лише про те, що спершу будуть проведені сейсмічні роботи для визначення зон майбутнього буріння свердловин. За словами міністра, загальний видобуток газу на чорноморському шельфі становитиме 8–10 млрд куб. м на рік. Правда, міністр не захотів розповісти про те, яка частина газу, що добувається, дістанеться Україні, прикрившись пунктом про конфіденційність в угоді. Е. Ставицький на це запитання дав зрозуміти, що «усе відбувається в рамках законодавства», а остаточна угода про розділ продукції буде погоджена в найближчий місяць.

За даними уряду, обсяг інвестицій у реалізацію проекту на першому етапі становитиме близько 1,6 млрд грн. За попередніми даними обсяг щорічного видобутку може становити 5 млрд куб. м, загальні запаси ділянки оцінюються у 200–250 млрд куб. м.

Переговорний процес ведеться і між НАК «Нафтогаз України» та бразильською компанією Petrobras, яка входить до числа світових лідерів у сфері видобутку енергоносіїв на морському шельфі. Кілька років тому компанія розпочала роботи в Чорноморському басейні на турецькій частині шельфу. Переговори також ведуться з компаніями Korea Resources Corporation, TNK-BP, Royal Dutch Shell Group, Chevron, Exxon Mobil, Texaco, Regal Petroleum, Cadogan Petroleum, Hunt Oil Company, OMV, Gas de France, RWE Dea AG та ін.

На сьогодні на українському шельфі Чорного моря працює держкомпанія «Чорноморнафтогаз». Крім того, у Криму офіційно розпочалася експлуатація нової високотехнологічної самопідйомної плавучої бурової установки «Петро Годованець». За її допомогою український уряд має намір різко збільшити видобуток природного газу на шельфі Чорного та

Азовського морів. Як повідомляють ЗМІ, НАК «Нафтогаз України» 29 вересня уклала з американською нафтогазовою компанією Halle Burton угоду про сервісне обслуговування бурової установки «Петро Годованець».

Як повідомив міністр енергетики та вугільної промисловості, «Україна планує згодом довести загальну кількість самопідйомних бурових установок (СПБУ) до п'яти». Він поінформував, що проводить переговори з вітчизняними суднобудівними підприємствами про можливість будівництва наступних бурових і судів-трубоукладачів на території України на вітчизняних потужностях. Як повідомлялося, «Чорноморнафтогаз» за підтримки материнської компанії – НАК «Нафтогаз України» – проводить масштабну модернізацію своїх виробничих потужностей з метою освоєння до 2015 р. семи та дообладнання двох діючих, що дасть змогу збільшити річний видобуток природного газу більш ніж утричі – до 3 млрд куб. м на рік. Одеського родовища природного газу за допомогою СПБУ «Петро Годованець». Паралельно спеціалізована трубоукладальна баржа GMC Pride, керування якою здійснюють фахівці кіпрської компанії Flexglade Limited, споруджує підводний газопровід завдовжки близько 76 км.

До того ж 28 вересня НАК «Нафтогаз України» і німецька RWE Dea AG підписали меморандум про співпрацю щодо вивчення території спільного інтересу на шельфі Чорного моря та збільшення видобутку вуглеводнів в Україні.

Разом з тим у відомстві Міненерго стверджують, що за рахунок освоєння шельфу Чорного та Азовського морів Україна має можливість уже в найближчому майбутньому істотно збільшити видобуток нафти і газу, а в перспективі – звести до мінімуму обсяги закупівлі імпортних енергоносіїв. «Потенційні запаси шельфу оцінюються в 2,3 млрд т умовного палива, їх освоєння не перевищує 4 %», – ідеться в повідомленні прес-служби.

Прем'єр-міністр України М. Азаров сказав, що за допомогою сучасних бурових установок збереже для країни понад 1 млрд дол. на рік, які вимушена платити «Газпрому». «Ми в Криму, наприклад, на шельфі почали бурити, придбали дві бурові установки. Це дуже дорогі установки, але вже найближ-

чим часом ми видобуток газу збільшимо до 3 млрд куб. м тільки на шельфі», – підкреслив Прем'єр. За словами М. Азарова, 3 млрд куб. м газу це 1,2 млрд дол., які Україна просто так віддає Російській Федерації. Більше того, влада країни не виключає, що Україна з часом зможе взагалі відмовитися від імпорту газу.

Російські аналітики вважають ці орієнтири досяжними. «Щоб піти від імпорту російського газу, Київ розвиває проекти з енергозбереження, збільшення видобутку власного газу та вугілля, – пояснює аналітик компанії “Альпарі” В. Антонов. – Уряд планує економити тільки на освітленні до 1,5 млрд куб. м газу. Від збільшення видобутку вугілля, за деякими оцінками, зниження обсягів імпорту газу становитиме 7–9 млрд куб. м». Озвучені останнім часом проекти, за його словами, реалістичні, але не в поточній ситуації, коли при зростанні дефіциту бюджету знижуються золотовалютні резерви. «Щоб приступати до нових проектів, необхідно врегулювати питання зі штрафними санкціями 11-річної угоди між “Газпромом” і “Нафтогазом”, укладеної в січні 2009 р. “Газпром” може пред'явити “Нафтогазу” претензії з оплати невідібраного 2013 р. обсягу газу, і штраф може перевищити 5 млрд дол.», – вважає В. Антонов.

Теоретично Україна володіє значними запасами газу, але технології його видобутку не відпрацьовані, тому про його широке застосування говорити поки рано, вважає голова правління інвесткомпанії Concern General Invest A. Никитюк.

Крім того, як вважає керівний директор UFXMarkets Денніс де Йонг, протистояння Москви та Києва в питанні транспортування газу – це суттєвий ризик для Європи, що виявляється, як правило, у вигляді перебоїв із постачанням енергоресурсів. «На нашу думку, італійська Eni та французька EdF виходять на ринок газу України для того, щоб мінімізувати цей ризик, – вважає він. – Що стосується енергетичної самодостатності України, то, на нашу думку, все залежатиме від якості реалізації проектів, у тому числі й по сланцевому газу, наприклад, з Chevron в Львівській області та RoyalDutchShell у Донецькій і Харківській областях».

Активність на українському шельфі, як повідомляють ЗМІ, уже викликала занепокоєння російського «Газпрому», найпотужнішого імпортера газу до України. Видання повідомляє, що «Газпром» запропонував українському «Нафтогазу» відмовитися від самостійної розробки українського шельфу, і створити спільне підприємство, про яке були переговори два роки тому.

Натомість, експерт з енергетичних питань О. Нарбут вважає, що на морських глибинах Україна має залучати західних партнерів та їхні технології, але в жодному разі не «Газпром». Утім, на його думку, зарано говорити про те, що чорноморський газ дасть змогу Україні зменшити імпорт палива з Росії та змусити її поступитися у ціні. ««Газпром», на сьогодні, ані в стратегічних, ані в тактичних цілях не має намірів удосконалити власний потенціал видобутку газу в Україні. Тобто такого типу партнерство не має жодної перспективи. Якщо ж говорити про темпи, то для того, аби від розвідки перейти до видобутку, необхідно, щонайменше три–чотири роки. Це означає, що в разі підписання в першому півріччі наступного року договору з консорціумом (у складі ExxonMobil та інших компаній. – Ред.) перспектива вийти на видобуток планується на 2016–2018 рр. Можливість впливати на ціну російського газу дасть більш швидка інтеграція в Європейську енергетичну інфраструктуру та відповідно до пакетів енергетичних рішень ЄС – запрошення на ринок інших потенційних постачальників, які б змогли скласти серйозну конкуренцію російському «Газпрому»», – підсумовує експерт.

Директор Інституту енергетичних досліджень Д. Маруніч прогнозує, що у 2015 р. Україна видобуватиме на шельфі вже не півтора, як нині, а 3 млрд куб. м. Попри це, на його думку, чорноморський газ не уповільнить подорожчання енергоносіїв для населення та промисловості. Експерти очікують, що в найближчі роки вирішальними для внутрішніх цін на газ в Україні й далі залишатимуться відносини з Росією.

А от лондонська Financial Times вважає, що останні події в Україні мали би все більше непокоїти російського газового монополіста «Газпром». Бо Київ не лише на словах залякує

Москву вийти нарешті з-під газової залежності з боку Росії, але й на практиці може підписати у листопаді дві нові угоди на багатомільярдні інвестиції в енергетику. Ідеться про – очікувані в листопаді – угоду Києва з американською Shevron щодо розробки сланців на площі Олеське на заході України, а також угоду з італійською ENI та французькою EDF про розробку газу на Чорноморському шельфі. Газета цитує Президента України, який сказав минулого тижня, що залучення іноземних інвесторів в енергетику України дасть можливість збільшити видобуток власного газу вдвічі впродовж п'яти–семи років. Лише Shevron обіцяє вкласти в розробки в Україні до 10 млрд дол. Експерти, цитовані лондонським виданням, прогнозують, що у разі реалізації нових газових проєктів в Україні – це може драматично змінити ситуацію в економіці та принести незалежність в енергетиці.

Начальник департаменту геологорозвідувальних робіт підприємства «Чорноморнафтогаз» П. Дякович констатує, що точні запаси газу на українському шельфі невідомі, оскільки геологи дослідили менше десятої його частини, наголошує П. Дякович. «Незважаючи на те, що шельф Чорного та Азовського морів мало освоєний, його підтверджених запасів достатньо для того, щоб значно збільшити видобуток газу упродовж найближчих трьох–чотирьох років. Обсяг уже освоєних родовищ становить 70 млрд куб. м газу і ще 20 млн – газового конденсату. А це більше, ніж мають решта причорноморських країн разом. Є можливість швидко збільшувати видобуток, бо родовища є доступними, перебувають недалеко від берега, поруч із інфраструктурою з переробки та транспортування газу», – зазначає представник газовидобувного підприємства.

Сусідня Румунія, маючи менші поклади шельфового газу, ніж Україна, видобуває його в кілька разів більше.

Нагадаємо, щоб збільшити видобуток на шельфі, український уряд закупив дві плавучі самопідйомні бурові установки, перша з яких у вересні почала видобувати газ на Одеському родовищі – у її пуску брав участь Президент України В. Янукович. Друга бурова платформа, яку назвали «Незалежність», – запрацює на цьому ж родовищі до кінця року.

Якщо всі ці проекти будуть втілені у життя, Україна зможе збільшити власний видобуток газу до 30 млрд куб. м, розповідає директор Київського міжнародного енергетичного клубу О. Тодійчук.

Розробка родовищ Чорного моря потребує зовсім інших технологій, аніж на суші. Газ перебуває під водою, часто на ділянках, де глибина моря – кількасот метрів, іноді – у сейсмо-небезпечних зонах. Чорноморські родовища поєднують поклади природного газу, сланцевого газу, газоконденсату та нафти на одній території, тому видобуток має відбуватися одразу за кількома напрямками, наголошує один із провідних дослідників геології українських газових родовищ, академік НАН України О. Лукін. «Треба передовсім розробляти газ сланцевих товщ одночасно з розробкою традиційних родовищ, які перебувають на тому ж місці, – радить науковець. – У південному регіоні це нещодавно довели геологорозвідники на Прикерченському шельфі, коли відкрили Субботінське родовище. Є традиційні поклади газу та нафти. Але водночас там залягає чорносланцева товща, яка за цілою низкою ознак є газоносною». О. Лукін бачить і серйозну проблему з видобутком газу на шельфі – захист довкілля. На думку науковця, Україна є бідною державою, де на екологічних витратах часто економлять, тоді як ліквідація екологічної катастрофи – покишені лише багатим країнам.

Частка нафти і газу становить половину українського енергетичного балансу, тоді як більша частина їхнього обсягу імпортується – такі розрахунки наводить керівник інформаційно-аналітичного відділу «Нафтогазбудінформатика» О. Лактіонов. За його словами, у таких умовах інші держави збільшують кількість постачальників та активніше видобувають власний газ. «Маємо збільшення постачання скрапленого природного газу на світовий ринок, збільшення споживання екологічно чистих палив. Міжнародна енергетична агенція передбачає, що до 2030 р. природний газ посідатиме друге місце у структурі споживання, після нафти. Отже, більшість тенденцій пов'язані з диверсифікацією: чи то ресурсної бази, чи то енергетичного балансу, чи то постачання... Недостатній

рівень диверсифікації зумовлює енергетичну залежність України. Щодо внутрішньої диверсифікації, то це збільшення власного видобутку, за рахунок шельфу Чорного моря», – вважає фахівець.

Дослідники чорноморських газових родовищ, серед яких і керівник геологічного відділу державного підприємства «Укр-геофізика» А. Толкунов, вважають, що видобувати газ шельфу буде дорожче через складні геологічні умови. Тому стрімкого зростання видобутку очікувати не варто: необхідні комплексні геологорозвідувальні роботи, аж до моделювання родовища у форматі «3D», а крім того, технології видобутку з глибин до 5 тис. м, зауважує А. Толкунов.

Кримські експерти загалом позитивно оцінюють перспективи освоєння іноземними компаніями українського шельфу Чорного моря. Член Експертно-аналітичної ради при голові Ради міністрів АРК, керівник Таврійського інституту регіонального розвитку А. Клименко каже, що цей проект дуже цікавий Україні та Криму зокрема. Він відзначає, що підписання угоди означатиме прихід стратегічного інвестора – серйозних, високотехнологічних глобальних компаній, які є ключовими гравцями на світовому енергетичному ринку. «Це сигнал для інвесторів, що можна працювати з Україною, можна працювати в Криму. І це не просто гроші. Ці компанії володіють найновішими технологіями, мають флот спеціалізованих суден, які несуть на собі бурове устаткування та підводні апарати. Ця подія підвищує, можна сказати, капіталізацію України, є своєрідним козирем, що посилює позиції України на світовому енергетичному ринку», – заявив А. Клименко, наголосивши, що останнє стосується, насамперед, суперечок з російським «Газпромом». Експерт вказує на вигоди, власне, для Криму: інвесторам доведеться створювати свою інфраструктуру на узбережжі, або користуватися нинішньою, що належить державній компанії «Чорноморнафтогаз», а це додаткові робочі місця.

До того ж, як зазначають деякі експерти, сама Україна не має змоги видобувати газ на великих глибинах. «“Чорноморнафтогаз” поки не має відповідних технологій, техніки,

персоналу та фінансів для розвідки та видобутку вуглеводнів на великих глибинах», – говорить інший експерт, радник голови правління цієї компанії, доктор технічних наук Р. Яремійчук. За його словами, глибина моря над Скіфською ділянкою складає в середньому тисячу метрів, а продуктивні поклади розташовані на відстані 5 км від дна. «Це одна з дуже перспективних великих структур, про які геологи говорять уже дуже давно. Якщо зарубіжні компанії готові вкладати у розвідку великі гроші (сотні мільйонів доларів), то вони аж ніяк не збираються викинути їх у повітря. Там є досить аргументовані дані сейсміки, можливо, тривимірної, у крайньому випадку – двовимірної сейсміки, які підтверджують перспективу цього району», – зазначив Р. Яремійчук.

Хоча ця угода не потребує формального схвалення у Верховній Раді Криму, але віце-спікер кримського парламенту Г. Іюффе каже, що республіканська влада – представницька та виконавча – сприятиме її реалізації на території автономії і, водночас, депутати контролюватимуть, щоб екологічні аспекти реалізації угоди витримувалися згідно з чинним законодавством.

Кримські «зелені» проти угоди не виступають, але висловлюють свою стурбованість. Голова кримської асоціації «Екологія і мир», академік В. Тарасенко закликає не поспішати з рішеннями про освоєння шельфу, глибше вивчити наслідки такої розробки. «Квапся не поспішаючи, обережно змоделюй, спрогнозуй, продумай всі варіанти за форс-мажорних обставин – ось тоді, можливо, на якомусь етапі можна буде переходити вже і до промислового освоєння шельфу», – вважає академік В. Тарасенко. За його словами, ліпше поки що освоювати Чорне море як рекреаційний регіон і транспортний ресурс, а також надавати перевагу розвитку відновлювальної енергетики – сонячної та вітрової.

Водночас він та інші експерти погодилися з тим, що успішна реалізація цієї угоди зі світовими компаніями суттєво сприятиме енергетичній незалежності України.

О. Волович, директор одеського філіалу Національного інституту стратегічних досліджень, говорить, що серед найбільших проблем, які перешкоджають освоєнню і розвитку українського морського шельфу, є такі:

– не виробляються або не закуповуються в достатній кількості плавучі платформи – СПБУ – для розвідки та видобутку енергоресурсів на морському шельфі;

– не вистачає спеціальних суден і платформ для супроводу буріння та експлуатації свердловин, а також для прокладання морських трубопроводів;

– недосконалою є “Програма освоєння вуглеводних ресурсів українського сектору Чорного та Азовського морів”, затверджена постановою Кабміну від 17.09.1996 р. № 1141;

– майже щорічно змінюється порядок надання спеціальних дозволів на користування надрами, процедура отримання яких надто складна й у фінансовому сенсі надто дорога;

– ліцензії на розробку родовищ й видобуток нафти і газу на шельфі передаються від державних структур приватним фірмам, а держава від цього не отримує відповідних фінансових відшкодувань за витрати бюджету на розвідку, буріння та облаштування свердловин;

– розвідка та експлуатація родовищ нафти і газу залишаються непрозорими: дані про поклади, їх розробку, собівартість, кількість свердловин і їх власників, обсяги видобутих енергоресурсів і ціна їх реалізації здебільшого залишаються таємницею для суспільства;

– у державного підприємства державні та приватні структури купують газ за ціною 300–500 грн за тисячу куб. м, а продають споживачам за ціною імпортного російського газу;

– згідно з українським законодавством з експлуатаційних свердловин сплачується податок, а з розвідувальних – не сплачується, проте зафіксовані непоодинокі випадки, коли впродовж тривалого часу свердловини формально числяться розвідувальними, хоча насправді там відбувається видобуток енергосировини;

– чинником стримування розвитку морського нафтогазовидобування є його висока капіталоємність, що не повною мірою враховується при формуванні державної політики у сфері ціноутворення, оподаткування і побудови дозвільної системи».

Також експерт наголосив на тому, що освоєння вуглеводних ресурсів на українському шельфі Чорного й Азовського морів

із залученням іноземних інвестицій буде ефективним за умови, якщо інвестування здійснюватиметься інвесторами у повному циклі – від пошуково-розвідувальних робіт до промислової розробки родовищ. «Щоб створити конкурентне середовище на українському енергетичному ринку та не допустити монополії певних компаній, уряд України має залучати якомога більше іноземних інвесторів до освоєння українських шельфових енергоресурсів шляхом проведення прозорих тендерів. Водночас слід нарощувати власний науково-технічний потенціал і виробництво, щоб кількість іноземних компаній на українському енергетичному ринку в перспективі не перевищувала кількості національних. Саме спільні проекти провідних світових нафтогазових та українських компаній (державних і приватних) можуть забезпечити значне збільшення розвіданих запасів вуглеводнів та їх видобуток», – стверджує О. Волович. І наголошує на тому, що жодна іноземна нафтова компанія не підпише угоди без гарантованого захисту законодавчими нормами, які забезпечать економічну та юридичну стабільність умов договору з моменту його підписання та протягом усього терміну дії: «Терміново необхідно внести зміни в деякі закони, що регулюють освоєння морського шельфу України:

- повернути в Закон України “Про угоди про розподіл продукції” положення про стабільність основних умов договору, яке було вилучене в процесі його доопрацювання;

- внести зміни в ст. 7 Закону України “Про трубопровідний транспорт” і зняти заборону з державних компаній на розпорядження власним майном;

- внести зміни до Закону України “Про угоди про розподіл продукції”, які дадуть можливість визначити ДАТ “Чорноморнафтогаз” як уповноважену державою сторону;

- з метою уникнення суперечливого тлумачення норм законодавства та вдосконалення регулювання механізму діяльності у нафтогазовому секторі прийняти нову редакцію “Кодексу про надра”, адже чинна редакція застаріла та не узгоджується з іншими ключовими законами, зокрема “Про нафту і газ” та “Про угоди про роз-

поділ продукції»», – наголошує директор одеського філіалу Національного інституту стратегічних досліджень О. Волович.

Отже, за рахунок видобутку природного газу на частині чорноморського шельфу, в уряді очікують, що за кілька років газ Чорного моря допоможе Україні відчутно зменшити імпорт блакитного палива з Росії. Проте, як бачимо, експерти наголошують, що для цього потрібно декілька років, а ще сприятливий інвестиційний клімат і найсучасніші газовидобувні технології.

Україні сьогодні важливо не стільки зробити проект освоєння шельфу максимально дешевим, скільки знайти тих партнерів, які зможуть максимально швидко, на високому технологічному рівні його реалізувати. Оскільки лише потужні компанії світового рівня володіють достатніми фінансовими й технічними ресурсами для розвідки та видобутку енергоносіїв на морському шельфі, найвигіднішим буде залучення компаній-мейджерів, що мають досвід, передові технології, уміння динамічно вести проекти.

Слід зазначити, що міжнародні компанії всерйоз цікавляться видобутком газу в Україні, вважаючи наші запаси досить перспективними (*Матеріал підготовлено за використанням таких джерел інформації: Nk.org.ua (<http://wallnews.info>). – 2013. – 21.10; Перший Національний (<http://Itv.com.ua>). – 2013. – 9.10; Best News Network (<http://bnn.in.ua>). – 2013. – 6.09; FINANCE.UA (<http://news.finance.ua>). – 2012. – 24.01; Чорноморські новини (<http://chornomorka.com>). – 2012. – 16.08, 18.08; Радіо Свобода (<http://www.radiosvoboda.org>). – 2012. – 22.10; 2013. – 21.10, 1.10; NovostiMira (<http://www.novostimira.com.ua>). – 2013. – 6.09; Газета «Нова Година» (<http://ng.pl.ua/2012/09/05>). – 2012. – 5.09; Кореспондент (<http://ua.korrespondent.net>). – 2013. – 17.10, 18.10; Дзеркало тижня. Україна (<http://gazeta.dt.ua>). – 2013. – 18.10; Пресса Украины (<http://uapress.info/uk>). – 2013. – 26.09).*

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

Для України є надзвичайно важливою взаємодія з Європейським парламентом з ключових питань порядку денного Україна – Європейський Союз. Про це заявив Голова Верховної Ради України В. Рибак під час зустрічі з делегацією політичної групи Європейського парламенту «Європейські консерватори і реформісти» у вівторок, 5 листопада.

Голова Верховної Ради заявив, що в Україні «твердо налаштовані на підписання Угоди про асоціацію з ЄС 29 листопада у Вільнюсі». При цьому він констатував, що Україна досягла відчутного прогресу за всіма критеріями підписання Угоди, визначеними у Висновках Ради ЄС щодо України від 10 грудня 2012 р.

Керівник парламенту зазначив, що реформування вітчизняного законодавства у відповідності до європейських стандартів здійснюється у тісній взаємодії з профільними структурами ЄС, Ради Європи та ОБСЄ, і наголосив, що переважну більшість законодавчих актів з «євроінтеграційного пакета» було ухвалено конституційною більшістю. «Парламент об'єднався навколо ідеї європейської інтеграції», – сказав В. Рибак.

Голова Верховної Ради повідомив, що нині на розгляді в парламентських комітетах перебувають законопроекти щодо реформування виборчого законодавства та органів прокуратури, і висловив впевненість, що вони будуть ухвалені перед самітом у Вільнюсі.

Голова Верховної Ради високо оцінив внесок місії Кокса – Квасневського у підтримання конструктивного діалогу між Україною та ЄС і повідомив, що Верховною Радою України буде розглянуто згідно з Регламентом законодавчі акти, які дають змогу ув'язненим у виключних випадках виїжджати за кордон для лікування.

В. Рибак також зазначив, що підписання Угоди про асоціацію і нинішня активна робота з виконання відповідних критеріїв є важливим кроком, але не менш важливим, за його словами, є початок тимчасового застосування Угоди. «Перший етап функціонування поглибленої і всеохоплюючої зони

вільної торгівлі між Україною та ЄС буде супроводжуватися певними втратами і труднощами для української економіки. У цьому контексті Україні важливо отримати від ЄС адекватну фінансову, експертну й технічну підтримку на потреби виконання Угоди», – сказав він. Водночас, наголосив він, Україна продовжує наполягати на необхідності подальшого конструктивного розвитку економічних відносин з Росією, яка є стратегічним партнером нашої держави, та іншими країнами Митного союзу в дусі добросусідства та взаємоповаги (**Офіційний портал Верховної Ради України** (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2013. – 6.11).

Під час зустрічі з делегацією політичної групи Європейського парламенту «Європейські консерватори і реформісти» у вівторок, 5 листопада, керівник парламенту висловив сподівання, що, заслухавши звіт Кокса – Квасневського 14 листопада, Конференція президентів Європейського парламенту остаточно переконається в необхідності підписання Угоди про асоціацію з Україною. «У цьому контексті позиція та підтримка вашої групи вкрай важлива для нас», – сказав він.

Він повідомив, що нині у Верховній Раді України триває підготовка до засідання Комітету з парламентського співробітництва Україна – ЄС, яке відбудеться 13–15 листопада ц. р. у Брюсселі. За словами В. Рибак, керівництвом Верховної Ради України були вжиті необхідні заходи щодо завершення формування української частини Комітету з парламентського співробітництва між Україною та Європейським Союзом, у тому числі призначення співголовами української частини комітету народних депутатів України П. Порошенка та С. Тігіпка.

У свою чергу, голова політичної групи «Європейські консерватори і реформісти» М. Калланан назвав членів групи «потужними друзями України». «Ми дуже сподіваємося, що Угода про асоціацію буде підписана і ратифікована Європарламентом», – сказав він.

М. Калланан також заявив про готовність європарламентарів і надалі надавати Україні підтримку на шляху практичної реалізації євроінтеграційних законів (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2013. – 6.11*).

У вівторок, 5 листопада, відбулися пленарні засідання III сесії Верховної Ради України сьомого скликання.

За результатами роботи Верховної Ради України на пленарних засіданнях 5 листопада 2013 р. було розглянуто 20 питань порядку денного.

За результатами їх розгляду:

- прийнято шість законів і п'ять постанов;
 - чотири законопроекти два проекти постанов прийнято за основу;
 - п'ять законопроектів і два проекти постанов відхилено
- (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2013. – 6.11*).

7 листопада відбулося ранкове засідання Верховної Рада України, передає кореспондент УНН. У сесійній залі зареєструвалося 375 народних депутатів.

Оголосивши 30-хвилинну перерву одразу ж після відкриття засідання, В. Рибак запросив голів фракцій до себе.

Після погоджувальної ради В. Рибак повідомив, що керівники фракцій домовились включити до порядку денного президентський законопроект про прокуратуру та альтернативний документ. Він додав, що сьогодні після 16:00 пропонується розглянути законопроекти щодо лікування Ю. Тимошенко. На цьому спікер В. Рибак закриття ранкового засідання парламенту (*Українські Національні Новини (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 7.11*).

Верховна Рада ратифікувала угоду між Україною та Індією про науково-технічне співробітництво. За

відповідне рішення проголосували 319 народних депутатів, передає кореспондент УНН. Угода передбачає, що науково-технологічне співробітництво між державами передбачає, серед іншого, обмін ученими, дослідниками, фахівцями і викладачами з метою проведення досліджень й обміну науковими ідеями, а також проведення семінарів і конференцій.

Документ також передбачає, що доставка обладнання, необхідного для спільних досліджень й експериментального заводського вивчення для виконання цієї угоди, буде здійснюватися відповідно до домовленостей, досягнутих уповноваженими установами в кожному окремому випадку. При цьому витрати на міжнародні переїзди між двома країнами вчених і фахівців, що мають стосунок до програм співробітництва за цією угодою, покриваються направляючою договірною стороною, тоді як витрати на проживання та інші, такі як витрати на переїзди по країні, невідкладна медична допомога тощо, покриваються приймаючою договірною стороною згідно з умовами, погодженими договірними сторонами. Приймаюча договірна сторона також сплачує добові для покриття витрат на їжу та інші щоденні витрати.

У разі подорожі фахівця чи вченого з держави однієї договірної сторони до держави іншої договірної сторони для участі в конференції (симпозіумі) реєстраційна плата сплачується приймаючою договірною стороною (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 5.11).

Верховна Рада ратифікувала договір про взаємну правову допомогу між Індією та Україною. Відповідне рішення підтримали 317 народних депутатів, передає кореспондент УНН.

Вказаний документ регламентує надання взаємної правової допомоги в цивільних і господарських справах, визначення механізму взаємного визнання та виконання судових рішень.

Документ дає змогу громадянам країн-підписантів у разі набрання ним чинності отримати вільний доступ до суду та інших компетентних органів і забезпечити їх правовим захистом своїх прав та інтересів у цивільних і господарських спра-

вах на однакових умовах з громадянами та юридичними особами іншої сторони (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 5.11).

Верховна Рада ратифікувала угоду між Україною та Італією про свободу судноплавства. Відповідне рішення підтримав 321 народний депутат, передає кореспондент УНН.

Уклавши цей договір, Україна та Італія підтверджують свою згоду дотримуватися принципу свободи морського судноплавства та докладатимуть зусиль відповідно до свого національного законодавства для уникнення всіх перешкод, які можуть стати на заваді розвитку судноплавства між ними.

Крім того, Україна та Італія беруть зобов'язання не перешкоджати перевезенню вантажів, а кораблям забезпечувати вільний доступ у порти відповідної сторони угоди (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 5.11).

Верховна Рада України прийняла за основу законопроект про внесення зміни до п. 9 розд. II «Прикінцеві положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» (щодо експорту енергоносіїв до країн-членів Енергетичного співтовариства).

Проектом (реєстр. № 2471а) пропонується встановити, що норми цього Закону, згідно з якими суб'єкти господарювання, які здійснюють експорт газу, природного газу в газоподібному стані, сплачують ставку вивізного (експортного) мита у розмірі 35 % митної вартості таких товарів, але не менше 400 грн за 1 тис. куб. м, а при експорті природного газу у скрапленому стані – у розмірі 35 % митної вартості таких товарів, але не менше 400 грн за 1 т, якщо більші розміри ставок вивізного (експортного) мита не встановлені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою, не поширюються на експорт таких товарів до країн-членів Енергетичного співтовариства (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2013. – 5.11).

Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про внесення зміни до статті 17 Закону України “Про теплопостачання”» (щодо ліцензування діяльності з виробництва теплової енергії).

Законом внесено зміни до чинного Закону, згідно з якими до повноважень національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері теплопостачання, додається ліцензування господарської діяльності у цій сфері, якщо тепла енергія виробляється на теплоелектростанціях та атомних електростанціях. Відповідний проект зареєстровано за № 2079а (**Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2013. – 5.11).**

Українцям призывного віку дозволили вільно виїждати за кордон. Верховна Рада підтримала в цілому законопроект Кабінету Міністрів № 2857 «О внесении изменения в статью 6 Закона Украины “О порядке выезда из Украины и въезда в Украину граждан Украины” относительно получения заграничного паспорта гражданами призывного возраста».

За відповідне рішення проголосував 331 народний депутат, проти – 0, утримались два депутати.

Автори законопроекта відзначають, що, оскільки сьогодні Україна переходить на контрактну армію і в майбутньому намірена відмовитися від призиву на строкову військову службу, необхідно в законодавчому порядку надати можливість громадянам України призывного віку отримувати паспорт громадянина України для виїзду за кордон без урахування обставин, пов'язаних з проходженням строкової військової служби (**Мінфін.com.ua (<http://minfin.com.ua>). – 2013. – 5.11).**

Верховна Рада України ухвалила Постанову «Про Рекомендації парламентських слухань на тему: “Українська трудова міграція: стан, проблеми та шляхи їх вирішення”».

Згідно з документом, Верховна Рада має, серед іншого, ухвалити закон про державну політику щодо зовнішньої трудової міграції, у якому законодавчо визначити статус українських трудових мігрантів і членів їхніх сімей, соціально-економічні, освітні, культурні та інші гарантії для них. Рекомендаціями також передбачено прискорити розгляд проекту закону про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо пенсійного забезпечення осіб, які працюють за кордоном, членів особистих селянських господарств і працюючих в'язнів (реєстр. № 2176).

Президенту України рекомендовано порушити питання щодо сприяння і підтримки громадян України та українських трудових мігрантів, які перебувають за кордоном, приділяти увагу інституційному зміцненню дипломатичних представництв України, передусім у країнах з численними українськими громадами, а також забезпечити виконання законодавства України щодо утворення центрального органу виконавчої влади з питань закордонних українців.

Згідно з документом, уряд має, зокрема, розробити та внести на розгляд Верховної Ради законопроекти про зміни до виборчого законодавства України, які передбачали б повне забезпечення реалізації виборчих прав громадян України, які перебувають за кордоном, а також про зміни та доповнення до законодавства України щодо лібералізації митних процедур стосовно ввезення власного майна, придбаного за кордоном, для громадян України – трудових мігрантів, які повертаються на постійне проживання в Україну. Відповідний проект постанови зареєстровано за № 3413 (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>)*). – 2013. – 5.11).

Верховна Рада України прийняла за основу проект постанови «Про Рекомендації парламентських слухань на тему: “Стан дотримання прав людини в Україні”».

Відповідно до документа (реєстр. № 3412), Верховна Рада має забезпечити прийняття законів: про пробацію; щодо при-

значення пенсії засудженим особам під час відбування покарання; щодо пенсійного забезпечення осіб, які працюють за кордоном; про свободу мирних зібрань; про Концепцію державної етнонаціональної політики України; про відновлення прав осіб, депортованих за національною ознакою; про національно-культурні автономії; про національні меншини в Україні.

Згідно з Рекомендаціями, необхідно щороку передбачати в Державному бюджеті кошти для належного фінансування утримання засуджених осіб та осіб, щодо яких застосовано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, а також для забезпечення зазначеної категорії осіб достатньою медичною допомогою.

Уряду також рекомендовано внести на розгляд Верховної Ради законопроект про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо вдосконалення законодавства з питань проведення виборів, у якому були б враховані рекомендації місії зі спостереження за виборами народних депутатів України 28 жовтня 2012 р. ОБСЄ/БДПЛ та інших місій офіційних спостерігачів від іноземних держав і міжнародних організацій.

Відповідно до Рекомендацій, уряд також має передбачити в Державному бюджеті на 2014 р. асигнування, спрямовані на забезпечення органів і підрозділів внутрішніх справ системами відеофіксації заходів, що проводяться в межах реалізації завдань оперативно-службової діяльності, для недопущення порушень прав і свобод людини, а також протиправних дій щодо працівників міліції, уникнення необґрунтованих скарг на них.

Міністерству внутрішніх справ, Генеральній прокуратурі, Службі безпеки, Державній пенітенціарній службі рекомендовано вжити заходів щодо недопущення практики жорстокого поводження та катування осіб, які перебувають під контролем працівників цих органів (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2013. – 5.11*).

6 листопада головуєчий на засіданні Верховної Ради перший заступник Голови Верховної Ради України І. Калетнік вніс на розгляд законопроект про внесення зміни до

ст. 15 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (щодо соціального захисту членів сімей загиблих військовослужбовців).

Документом пропонувалося встановити з 1 січня 2014 р. батькам, одному з подружжя, який не одружився вдруге, дітям, які стали інвалідами до досягнення повноліття, військовослужбовцям, партизанам, підпільникам, які загинули (пропали безвісти) під час участі у бойових діях в період Великої Вітчизняної війни та воєнних дій і конфліктів на території інших держав, виплату щомісячної грошової допомоги з таким розрахунком, щоб розмір їхньої пенсійної виплати (державної соціальної допомоги або щомісячного довічного грошового утримання, що виплачуються замість пенсії) з урахуванням надбавок, підвищень, додаткових пенсій, пенсій за особливі заслуги перед Україною, цільової грошової допомоги, сум індексації та інших доплат до пенсій (державної соціальної допомоги або щомісячного довічного грошового утримання, що виплачуються замість пенсії), встановлених законодавством, становив не менше 5 тис. грн, а в разі загибелі (пропажі безвісти) зазначених осіб з числа героїв України, героїв Радянського Союзу, повних кавалерів ордена Слави, нагороджених чотирма і більше медалями «За відвагу» – не менше 10 тис. грн.

Під час голосування документ не набрав голосів (**Офіційний портал Верховної Ради України** (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2013. – 6.11).

6 листопада Верховна Рада України не підтримала проект закону України «О внесении изменений в некоторые законодательные акты Украины относительно определения условий пенсионного обеспечения граждан» (№ 2934).

За данное решение проголосовали лишь 216 депутатов (при необходимых 226) из 404, зарегистрированных в сессионном зале. За данное решение проголосовали только два народных депутата от Партии регионов, 90 – от «Батьківщини», 34 – от УДА-Ра, 33 – от ВО «Свобода», 29 – от КПУ и 28 внефракционных.

Законопроектом передувалося внести змєнення в ряд законодательних актів. Іми предлагалося передувати право жєнщинам виходити на пенсїю в 55 лєт; снїяти огранїчення на права пенсїонера на учєт при расчєтє пенсїї зароботної плати за лїубєє 60 калєндарних мєсяцєв страхового стажа подряд до 1 лїюля 2000 г. перїодом до 1 лїанваря 2016 г.; примєняти в расчєтє пенсїї і єє перєсчєтє в св'язї с полувченїєм доповнїтельного стажа середню зароботну плату на одно застрахованне лїцо в цєлом по Українє за год, котрїй предшєствувєт году обрацєнн'я за назначєнїєм пенсїї; умєншїти расмєри страхового стажа, необхїдного для назначєнн'я пенсїї по інвалїдностї; вєстановїти право на перєсчєт пенсїї для роботаючих пенсїонерєв в св'язї с повїшєнїєм прожиточного мїнїмуму для лїц, утратївших работоспєсобность (*Електронні Віснї* (<http://elvist.com>). – 2013. – 6.11).

Як розповїв журналістам лїдер фракцїї «Батьківщина» А. Яценюк, на вечірньому засїданнї Верховної Ради сьогоднї, 7 лїстопада, опозїцїя наполягатимє на пакєтному голєсуваннї закону про прокуратуру, на змїнах до вїборчого кодексу, а також на тому, щоб прїїняти за основу законопрєкт А. Лабунської щодо Ю. Тимошенко.

Пїсля цього, за словами А. Яценюка, вони погодятьс'я на створєнн'я робочїї групи для доопрацюванн'я прєкту А. Лабунської, який має бутї проголєсований наступного четвєрга.

За словами А. Яценюка, для цього наступний четвєр має бутї пленарним. «Ми озвучїли свою пропозицїю і дали їм час до 4 годїни сьогоднї. Вони не мають рїшенн'я, оскїльки не мають командї вїд Януковїча, бо о 12 годїнї Януковїч зустрїчавс'я з Коксом і Квасьнєвським», – сказав вїн (*Українська правда* (www.pravda.com.ua). – 2013. – 7.11).

Партїя рєгїонїв пїдтрїмує створєнн'я робочїї групи щодо розробкї законопрєкту по Ю. Тимошенко, однак комунїсти прїоїнформували, що не будуть в цьому брати участь.

Про це журналістам заявив заступник голови фракції ПР М. Чечетов, передає кореспондент УНН.

“ПР схвально ставиться до створення комісії по розробці нового законопроекту спільно всіма фракціями, хоча комуністи одразу попередили, що вони не братимуть участь у розробці законопроекту, а ми готові разом з опозиційними лідерами працювати над розробкою нового законопроекту”, – зазначив М. Чечетов. Він підкреслив, що голосування займає рівно 10 хвилин, коли узгоджені всі спірні питання.

Як відомо, раніше лідер комуністів П. Симоненко заявив, що КПУ не підтримає законопроект про лікування Ю. Тимошенко в Німеччині (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 7.11).

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

У день 70-річчя визволення Києва від фашистських загарбників Президент України В. Янукович разом з ветеранами вшанував пам'ять полеглих у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр. Глава держави поклав квіти до могили Невідомого солдата в парку Вічної Слави.

Після цього було оголошено хвилину мовчання. Військовий оркестр виконав Державний гімн України, пролунали залпи на честь 70-ї річниці визволення Києва.

Президент оглянув стрій воїнів роти Почесної варти, які пройшли урочистим маршем.

В урочистостях також узяли участь Президенти України Л. Кравчук, Л. Кучма, В. Ющенко, Прем'єр-міністр М. Азаров, Голова Верховної Ради В. Рибак, голова Київської міської державної адміністрації О. Попов, голова Київської обласної державної адміністрації А. Присяжнюк, члени Кабінету Міністрів, жителі міста.

Серед учасників церемонії також була присутня донька генерала армії М. Ватутіна Олена.

Перед початком церемонії В. Янукович поспілкувався з ветеранами Великої Вітчизняної війни, які приїхали до Києва

з усіх міст-героїв колишнього СРСР. Президент привітав їх зі святом визволення столиці України.

Учасники урочистостей пройшлися алеєю Воїнської Слави *(Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2013. – 6.11).*

Президент України В. Янукович взяв участь в урочистостях з нагоди 70-ї річниці визволення Києва від фашистських загарбників, що відбулися в НПМ «Україна».

«Сьогодні ми відзначаємо 70-ту річницю визволення столиці України Києва від нацистських загарбників. У цей день наш святий обов'язок – вшанувати світлу пам'ять загиблих героїв, віддати данину поваги й підтримки нашим ветеранам, донести уроки справжнього патріотизму до підростаючого покоління», – сказав глава держави.

На переконання В. Януковича, вшанування героїв Великої Вітчизняної війни є фундаментом гідного майбутнього нашої держави. «Визволення Києва стало справді переломним моментом, який означав невідворотність визволення рідної землі, невідворотність Великої Перемоги. А для мешканців Києва це означало ще й звільнення від нелюдського окупаційного режиму, що тривав майже 800 днів, позбавлення від кошмарів окупації та масових розстрілів, – підкреслив глава держави. – Сьогодні ми схиляємо голови, вшановуючи пам'ять про їхній подвиг».

За його словами, героїчний подвиг визволителів Києва завжди залишиться в історії як приклад духовної незламності народу, його патріотизму, прагнення до свободи й незалежності від чужоземних загарбників *(Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2013. – 6.11).*

Українці здатні побудувати сильну, незалежну Україну, переконаний Президент В. Янукович. «Ми можемо говорити різними мовами, молитися в різних храмах, мати різні

політичні погляди. Проте, тільки докладаючи спільних зусиль, тільки шляхом взаємоповаги і підтримки, часом через самопожертву, ми здатні досягти великих цілей. Разом ми збудуємо сильну, незалежну, європейську Україну», – сказав глава держави, виступаючи на урочистостях з нагоди 70-ї річниці визволення Києва від фашистських загарбників.

На його переконання, модернізація національної економіки, реформування системи державної влади, підвищення соціальних стандартів, зміцнення Збройних сил створюють фундамент для сучасної української держави й розвинутого громадянського суспільства.

В. Янукович запевнив ветеранів, що турбота про їхній добробут залишається одним з пріоритетів роботи влади, критерієм її оцінки. «Ветерани – наші герої. Ми всі – їхні боржники. Вдячність й опіка над ними – наш священний обов'язок», – сказав В. Янукович.

Президент вручив державні нагороди ветеранам, учасникам бойових дій (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2013. – 6.11).

Соціальний захист ветеранів та інвалідів Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр. залишається беззаперечним пріоритетом державної політики України, наголошує Президент В. Янукович.

«Ми у вічному боргу перед тими, хто своє життя і здоров'я поклав на вівтар священної боротьби за мирне і щасливе майбутнє. І тому соціальний захист ветеранів та інвалідів війни залишається беззаперечним пріоритетом нашої державної політики», – зазначив глава держави, виступаючи на урочистостях з нагоди 70-ї річниці визволення Києва від фашистських загарбників.

В. Янукович підкреслив, що, незважаючи на світову економічну кризу, владі вдалося підвищити майже в півтора рази середній розмір пенсії ветеранам та інвалідам війни. Крім того, за словами Президента, пенсія членів родин померлих інвалідів війни збільшена більше ніж на 700 грн. «Доброю

традицією стала виплата грошової допомоги ветеранам війни до Дня Перемоги. Ми збільшили цю допомогу в 4,5 раза», – сказав глава держави.

Президент зазначив, що в 2010 р. було розпочато програму забезпечення квартирами інвалідів Великої Вітчизняної війни, завдяки якій вже понад 800 сімей інвалідів війни змогли отримати житло.

В. Янукович нагадав, що у червні 2013 р. ним підписано Закон щодо першочергового безоплатного забезпечення санаторно-курортним лікуванням інвалідів війни. «На жаль, у попередні роки подібні програми оздоровлення ветеранів, скажу відверто, пробуксовували. Так, за минулий рік з 81 тис. ветеранів війни лише третина змогла пройти санаторно-курортне лікування», – сказав він.

Глава держави висловив переконання, що новий Закон змінить ситуацію на краще, оскільки інваліди війни отримали позачергове право на щорічне безоплатне забезпечення санаторно-курортним лікуванням з компенсацією вартості проїзду. Так, за словами Президента, інваліди війни зможуть, замість путівки, отримати грошову компенсацію без додаткових довідок чи спеціальних медоглядів.

Крім того, В. Янукович наголосив, що, згідно із Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», інваліди війни мають право на безоплатне отримання ліків, на 100-відсоткову пільгу з квартплати та комунальних послуг, на безоплатні позачергові протезування та інші пільги. Схожі пільги передбачено й для інших учасників бойових дій. «Цей Закон діє. Будь ласка, користуйтеся ним», – наголосив Президент (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2013. – 6.11).

Президент України В. Янукович взяв участь у церемонії відкриття станційного комплексу «Теремки» Куренівсько-Червоноармійської лінії Київського метрополітену. Глава держави подякував метробудівцям, усім тим, хто долучився до будівництва.

На переконання Президента, розвиток метрополітену у Києві не повинен зупинятися на відкритті цієї станції. «Я пообіцяв кілька років тому Володимирі Івановичу (В. Петренко – гендиректор ПАТ «Київметробуд»), що вони (метробудівці) не будуть без роботи. Тобто ми будували і будемо будувати», – сказав глава держави.

В. Янукович привітав киян з цією подією і побажав, щоб метрополітен став найкращим видом транспорту в столиці (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua).* – 2013. – 6.11).

Президент України В. Янукович привітав хліборобів Полтавщини та Вінниччини з намолом четвертого мільйона тонн зерна врожаю 2013 р.

«Прийміть щирі вітання з нагоди намолоту четвертого мільйона тонн зерна. Запорукою цього успіху стали ефективна організація роботи та вміле запровадження сучасних технологій. Дякую усім за наполегливу й невтомну працю», – ідеться у вітанні глави держави.

В. Янукович побажав хліборобам міцного здоров'я, добра та сімейного благополуччя (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua).* – 2013. – 5.11).

Президент України В. Янукович провів зустріч з представниками політичної групи «Європейські консерватори і реформісти» в Європейському парламенті сьомого скликання. Делегацію очолив депутат Європарламенту, голова фракції ЄП «Європейські консерватори і реформісти» М. Калланан. До складу групи, яка прибула до України, також входять співголова європейської частини Комітету з парламентського співробітництва між Україною та Європарламентом П. Коваль, координатор фракції у закордонних справах в Європарламенті Ч. Танок, заступник голови делегації в Парламентській асамблеї EURONEST Р. Чарнескі та координатор

фракції з питань внутрішнього ринку та захисту прав споживача А. Белан.

На зустрічі також був присутній голова представництва ЄС в Україні Я. Томбінські (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2013. – 5.11).

Створення всеохоплюючої зони вільної торгівлі з Європейським Союзом дасть потужний імпульс для інвестицій в українську економіку, наголошує Президент України В. Янукович. За його словами, інтеграція України в економічний простір Євросоюзу потребуватиме подальшої гармонізації фіскальних систем.

«Ми сформуємо в Україні такий податковий простір, права якого будуть комфортними й зрозумілими для європейських інвесторів», – зауважив В. Янукович.

Глава держави підкреслив, що Україна планує налагодити більш тісні контакти з податковими та митними службами країн Європейського Союзу. «Усе це дасть змогу ефективніше виявляти й боротися з випадками контрабанди, ухилення від сплати податків і мінімізації оподаткування», – сказав Президент. В. Янукович зазначив, що майже 80 % загального обсягу іноземних інвестицій надійшли в Україну з Євросоюзу (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2013. – 5.11).

Президент України В. Янукович провів зустріч з прем'єр-міністром Республіки Молдова Ю. Лянке.

Зустріч відбулася в Адміністрації Президента України (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2013. – 5.11).

У присутності Президента України В. Януковича відбулося підписання угоди про розподіл вуглеводнів, які

видобуватимуться у межах ділянки Олеська, між державною Україною, компанією «Шеврон Юкрейн Б. В.» і товариством з обмеженою відповідальністю «Надра Олеська».

Від України документ підписав міністр енергетики та вугільної промисловості Е. Ставицький, від компанії «Шеврон Юкрейн Б. В.» – гендиректор компанії «Шеврон юроп експлорейшн енд продакшн» Дерек Дюпрі Магнесс, від товариства з обмеженою відповідальністю «Надра Олеська» – голова правління НАК «Надра України» В. Пономаренко (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua).* – 2013. – 5.11).

Прем'єр-міністр М. Азаров наполягає на якнайшвидшому підписанні меморандуму про створення Адріатичного газового коридору, який сполучатиме Україну, Угорщину та Хорватію. Про це він заявив у середу, 6 листопада, під час зустрічі з віце-прем'єр-міністром, міністром держуправління та юстиції Угорщини Т. Наврачічем.

«Ми сподівалися підписати цей меморандум у Брюсселі, сподівалися підписати його у Києві. Сьогодні це підписання не відбулося. Я говорив з віце-прем'єр-міністром Хорватії, що необхідно зробити все для того, аби прискорити підписання цього меморандуму», – сказав М. Азаров.

Він додав, що для підписання цього документа готовий особисто приїхати до Будапешта чи Загреба або ж запросити двох прем'єрів до Києва. «Це надзвичайно великий важливий проєкт, і участь трьох прем'єр-міністрів довела б його важливість й актуальність», – зазначив глава уряду.

Прем'єр-міністр також наголосив на необхідності виконання усіх домовленостей, досягнутих під час його візиту до Угорщини у березні поточного року. Зокрема, за словами М. Азарова, необхідно активізувати спільну практику перетину державного кордону.

Т. Наврачіч у свою чергу запевнив М. Азарова в намірах безумовно виконувати двосторонні домовленості. Він також погодився, що меморандум щодо Адріатичного коридору треба

підписати якнайшвидше. «Ми також вважаємо, що якомога швидше необхідно підписати цей меморандум», – сказав віцепрем'єр-міністр (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua)*). – 2013. – 6.11).

Кабінет Міністрів на засіданні 7 листопада має намір розглянути та затвердити план заходів щодо поширення інформації про туристичний, спортивний і рекреаційний потенціал України у державах, які представлені у Міжнародному олімпійському та Міжнародному паралімпійському комітетах. Про це повідомив Прем'єр-міністр України М. Азаров, розпочинаючи засідання уряду.

Він нагадав, що Україна подає заявку на проведення в 2022 р. зимових Олімпійських та Паралімпійських ігор.

«Це серйозна робота, яка передбачає як розвиток інфраструктури відповідних регіонів, так і популяризацію туристичного та спортивного потенціалу нашої країни», – зазначив глава уряду. Він наголосив, що прийняття зазначеного плану заходів сприятиме закріпленню за Україною іміджу країни з туристичним, спортивним та рекреаційним потенціалом (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua)*). – 2013. – 7.11).

Президент України В. Янукович проявив мужність і далекоглядність, розпочавши реформи. Про це заявив Прем'єр-міністр України М. Азаров 5 листопада, виступаючи на регіональному засіданні Всесвітнього економічного форуму «Стратегічний діалог щодо майбутнього України».

«В Україні проводяться надзвичайно серйозні фундаментальні реформи, які проголосив наш Президент. Він над ними працював тривалий час, перебуваючи в опозиції. Після інавгурації 2010 р. він розпочав перетворення в нашій країні», – сказав М. Азаров. При цьому він підкреслив, що реформи розраховані як на короткострокову, так і на довгострокову перспективу. За словами Прем'єр-міністра, реформи мають на меті створення сприятливих умов для розвитку вітчизняної

економіки. За словами М. Азарова, реформи в Україні уже дають реальний результат. Про це говорять дані провідних світових фінансово-економічних інституцій.

Прем'єр-міністр підкреслив, що велику увагу уряд приділяє боротьбі з рейдерством. «З рейдерством в Україні найближчим часом буде покінчено і кошти усіх інвесторів будуть надійно захищені. Це один з головних напрямів нашої діяльності», – сказав М. Азаров. Водночас Прем'єр-міністр підкреслив, що в модернізацію своєї економіки Україна повинна вкласти понад 160 млрд євро. За його словами, такі кошти можна залучити тільки після принципового поліпшення інвестиційного клімату. «Для того щоб модернізувати економіку України до діючих у Європі стандартів і технічних норм, необхідні колосальні зусилля та колосальні кошти. За нашими оцінками, це приблизно 150–165 млрд євро. Такі величезні кошти можуть прийти в Україну тільки тоді, коли ми реально створимо сприятливий для залучення інвестицій клімат. Саме на це й націлена наша політика», – підсумував М. Азаров (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*. – 2013. – 5.11).

Молдова зацікавлена в підписанні Угоди про асоціацію України з ЄС. Про це заявив прем'єр-міністр Республіки Молдова Ю. Лянке під час зустрічі з главою українського уряду М. Азаровим.

«Підписання Угоди про асоціацію і зону вільної торгівлі у Вільнюсі відповідає не лише національним інтересам України, а й національним інтересам Республіки Молдова. Тому ми бажємо вам знайти внутрішній і зовнішній компроміс, і для нас великим успіхом у Вільнюсі буде не лише наше парафування (Угоди про асоціацію), а особливо ваше підписання. Якщо ми чимось можемо вам допомогти у цьому плані, ми з радістю це зробимо», – сказав Ю. Лянке.

Він також висловив сподівання, що на саміті у Вільнюсі його країна отримає від Єврокомісії схвалення Плану дій щодо запровадження безвізового режиму.

Україна й Молдова також домовилися активізувати двосторонню торговельно-економічну співпрацю. Зокрема, Ю. Лянке запросив українського колегу відвідати Кишинів з візитом, у рамках якого провести бізнес-форум. М. Азаров прийняв це запрошення та підкреслив, що активізації взаємодії сприятиме й проведення засідання міжурядової Комісії з питань торговельно-економічної співпраці. «Ми з вами не провели у травні 2012 р. чергового засідання міжурядової Комісії з питань торговельно-економічної співпраці. Домовимося і проведімо таке засідання. Такий механізм дає змогу набагато швидше вирішувати нагальні питання двосторонньої співпраці», – сказав Прем'єр-міністр України. При цьому він запропонував провести таке засідання у I кварталі 2014 р. (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua)*. – 2013. – 5.11).

Від ефективної боротьби з рейдерством залежить успіх національної економіки. На сьогодні вона представляє пріоритетний державний інтерес. Про це під час регіонального засідання Всесвітнього економічного форуму «Стратегічний діалог щодо майбутнього України» в Києві заявив перший віце-прем'єр-міністр України С. Арбузов.

«Відновлення роботи міжвідомчої Комісії з питань протидії протиправному поглинанню та захопленню підприємств стало важливим кроком на шляху реформ. Боротьба з рейдерством – це питання успіху національної економіки. Поліпшення бізнес-клімату – це пріоритетний державний інтерес», – сказав він.

С. Арбузов констатує, що найчастіше жертвами рейдерів стають промислові об'єкти (близько 50 % скарг). Далі – об'єкти нерухомості (близько 30 %). «Результати є. Наприклад, вдалося вирішити недавню резонансну суперечку навколо ТЦ “Глобус”. За лічені тижні центр був повернутий законному власникові. Сподіваюся, такою буде схема дій і надалі», – додав він.

Розповідаючи про плани комісії, він зазначив, що є пропозиція ЄБРР ввести до складу комісії спеціального представника бізнесу. Також, за його словами, паралельно

розробляється програма боротьби з рейдерством (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2013. – 6.11).

Україна обратилась во Всемирную торговую организацию для защиты отечественных кондитеров. Рассмотрение обращения Украины займет длительное время. Об этом сообщил министр экономического развития и торговли И. Прасолов.

«Относительно ВТО: мы уже проводим соответствующую работу в ВТО по этому вопросу (обращение корпорации Roshen в МЭРТ по защите своих интересов. – Ред.). Наш представитель уже озвучил эту проблему, и в Женеве об этой проблеме знают», – сказал И. Прасолов журналистам в Киеве. Он также сообщил, что защитить интересы одного производителя в Украине невозможно. Поэтому «мы это должны решить как проблему с нашей кондитерской промышленностью» (*Левый берег (http://lb.ua)*). – 2013. – 5.11).

Україна готова повторно пригласить специалистов Роспотребнадзора для инспекции кондитерских фабрик корпорации Roshen. Об этом в кулуарах Международного экономического форума в Киеве заявил министр аграрной политики и продовольствия страны Н. Присяжнюк.

«Мы будем еще раз приглашать представителей Роспотребнадзора и следить, чтобы они приехали и предоставили акты проверок», – сказал он. Министр подчеркнул, что предварительно уже проведены переговоры с собственниками Roshen и Ассоциацией кондитеров Украины. Решение Роспотребнадзора ожидается.

Україна в рамках членства в ВТО ініціювала розбиральство по вопросу защиты интересов украинских кондитерских производителей после обращения корпорации Roshen, заявившей об ущемлении ее корпоративных интересов со стороны России (*Електронні Вісті (http://elvisti.com)*). – 2013. – 6.11).

Проект Державного бюджету України на 2014 р. буде представлений до 20 листопада, а перед цим його макроекономічні показники має узгодити МВФ. Про це сказав міністр фінансів України Ю. Колобов, передає кореспондент УНН. За його словами, Мінфін розглядає можливість відстрочки зниження ставок ПДВ і податку на прибуток підприємств, однак у перехідних положеннях така норма наразі відсутня. «Ми закладаємо те, що ми не будемо знижувати ці ставки», – сказав Ю. Колобов.

Також Ю. Колобов зазначив, що говорити про макроекономічні показники держбюджету-2014 наразі зарано, адже Мінфін перебуває в регулярних консультаціях з цього приводу з МВФ. «Зараз рано говорити, але я думаю, що протягом двох тижнів буде більш зрозуміла, чітка картина і ми будемо розуміти, на якій підставі й на чому верстати бюджет», – сказав міністр фінансів.

Нагадаємо, директор департаменту боргової та міжнародної фінансової політики Міністерства фінансів Г. Пахачук раніше повідомила, що Кабінет Міністрів України готує проект Державного бюджету України на 2014 р. з урахуванням сценаріїв, за яких дефіцит держбюджету може становити 2, 2,8 і 3,5 % (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 6.11).

Министр энергетики и угольной промышленности Украины Э. Ставицкий заявил об урегулировании ситуации со счетами оператора оптового рынка угольной продукции ГК «Уголь Украины», часть которых была арестована в результате судебных споров с коммерческими банками.

«Эти вопросы происходят периодически. Уже сняли всю ситуацию. Обычная история», – сказал Э. Ставицкий. Ранее СМИ сообщали, что решением Хозяйственного суда г. Киева от 21 ноября 2012 г. были удовлетворены иски о взыскании «Альфа Банка» к ГП «Уголь Украины» о взыскании

задолженности по кредитному договору в размере 401,9 млн грн. В период с августа по октябрь 2013 г. отделом принудительного исполнения решений Государственной исполнительной службы были арестованы все текущие счета госкомпании.

Напомним, по итогам 2012 г. ГП «Уголь Украины» удалось привлечь около 2 млрд грн кредитных средств.

Министерство энергетики и угольной промышленности Украины предлагает правительству ликвидировать ГП «Уголь Украины» до конца 2016 г.

ГП «Уголь Украины» является оператором оптового рынка угольной продукции и осуществляет продажу практически всего угля, добытого на угольных предприятиях, находящихся в управлении Министерства энергетики и угольной промышленности (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2013. – 6.11).

Правительство выделило почти 2 млрд грн на поддержку сельской медицины. Об этом заявил начальник управления реформ департамента реформ и развития медицинской помощи Министерства здравоохранения Украины К. Надутый, передает Минздрав Украины.

«Последнее финансирование амбулаторий сельской медицины из государственного бюджета состоялось еще в 2012 г., когда было выделено 327 млн грн на первичную помощь для пилотных регионов, часть которого попала и в сельские заведения», – сказал К. Надутый.

По его словам, в 2007 г. была принята программа развития села, но финансирование на ее реализацию не выделялось. На сегодняшний день правительство приняло решение усилить поддержку сельской медицины и одобрило изменения в государственную целевую программу развития села до 2015 г. По словам чиновника, ожидается, что в течение следующих двух лет на развитие амбулаторий сельской медицины из госбюджета будет выделен 1 млрд 800 млн грн. «Планируется, что эти средства пойдут на строительство и оснащение новых амбулаторий, которых сейчас очень не хватает в селах. Также не-

обходимо создавать комфортные условия для проживания врачей, таким образом привлекая медперсонал к работе в сельской местности», – отметил К. Надутый (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2013. – 6.11).

ПОЛІТИКА

Представники політичних сил від опозиції провели у центрі Києва ходу від Європейської площі до Верховної Ради, де сьогодні мають розглядатися законопроекти, про лікування колишнього прем'єра Ю. Тимошенко за кордоном, повідомляє кореспондент УНН (Українські Національні Новини (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 7.11).

Представники «Батьківщини», «Європейської партії України», УДАРу та «Свободи» провели під парламентом мітинг з вимогою пришвидшити прийняття законопроектів щодо європейської інтеграції України, передає кореспондент УНН.

Мітингуючі тримали прапори з назвами своїх політичних партій та прапори України. На мітингу були присутні лідери партій А. Яценюк, В. Кличко, О. Тягнибок. Учасники акції перекрили вулицю Грушевського.

Виступаючи на мітингу, лідер фракції “Батьківщина” А. Яценюк заявив, що Партія регіонів навмисне затягує питання голосування за законопроекти щодо Ю. Тимошенко і цим намагається зірвати підписання угоди є з ЄС. “Вчора на засіданні комітету „регіонали“ вирішили не допустити голосування за законопроекти по Юлії Тимошенко. Вони навмисне тягнуть час. Ми вимагаємо негайно внести законопроекти (щодо лікування засуджених за кордоном – Ред.) на голосування”, – зазначив він. А. Яценюк підкреслив, що інакше можна не встигнути виконати вимоги ЄС до саміту у Вільнюсі (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 7.11; *Левый берег* (<http://lb.ua>). – 2013. – 7.11).

На Крещатику в Киеве прошло шествие сторонников Компартии по случаю 96-й годовщины Октябрьской революции. По центральной улице Киева прошла организованная колонна численностью около 3 тыс. человек. Впереди колонны – духовой оркестр. Активисты КПУ несли партийные флаги и несколько транспарантов, на которых написано «Наше будущее – социализм!», «Таможенный союз – сохранение промышленного потенциала Украины», «Проведем референдум – вернем страну народу».

Движение по Крещатику было перекрыто сотрудниками ГАИ, колонну сопровождали несколько сотен правоохранителей (*Левый берег* (<http://lb.ua>). – 2013. – 7.11).

Лидер фракции Компартии П. Симоненко заявляет, что КПУ собрала уже более 1 млн подписей в поддержку проведения Всеукраинского референдума о присоединении Украины к Таможенному союзу.

«Компартия уже собрала более 1 млн подписей о необходимости проведения референдума и соберет все необходимые подписи», – сообщил он с трибуны Верховной Рады .

П. Симоненко заявил, что за призывами подписать Соглашение об ассоциации с ЕС «стоят политические интересы США». По его словам, эти интересы «совпадают полностью с экономическими интересами Европы, чтобы Украина была сырьевым придатком», чтобы поставляла дешевую рабочую силу. П. Симоненко считает, что таким образом делается все, чтобы превратить Украину в буферную зону против России.

Напомним, Компартия неоднократно пыталась зарегистрировать инициативную группу по референдуму о вступлении Украины в Таможенный союз, однако ЦИК раз за разом срывал планы КПУ (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2013. – 5.11).

За технологию с использованием кандидатов-двойников на выборах можно привлечь к уголовной ответственности.

Об этом сообщил председатель Центральной избирательной комиссии М. Охендовский.

«Если человек, который является однофамильцем кандидата, уже зарегистрированного ЦИК, регистрируется без реального намерения вести избирательную кампанию, регистрируется с целью введения избирателей в заблуждение о личности какого-то кандидата, то правоохранительные органы по соответствующим заявлениям должны внимательно разбираться в каждой подобной ситуации и давать оценку в отношении наличия либо отсутствия в действиях соответствующего лица признаков состава преступления, предусмотренного ст. 158 Уголовного кодекса Украины», – пояснил М. Охендовский.

По его словам, Уголовным кодексом предусмотрена ответственность за препятствование свободному формированию воли избирателей по отношению к кандидатам в народные депутаты Украины. «Если есть основания для реагирования правоохранительных органов, то кандидаты, считающие себя потерпевшими от таких незаконных действий, могут к ним обращаться», – добавил М. Охендовский.

Также он отметил, что ЦИК будет регистрировать всех кандидатов, документы которых соответствуют требованиям Закона Украины «О выборах народных депутатов Украины», независимо от их фамилий. «Иначе мы опустимся до дискриминации наших же сограждан», – подчеркнул глава ЦИК. При этом М. Охендовский отметил, что «регистрация так называемых “клонов” – однофамильцев кандидатов в народные депутаты Украины – является избирательной технологией». «Это пещерная, позорная избирательная технология, которая в цивилизованных обществах не применяется», – констатировал глава ЦИК.

Вместе с тем глава ЦИК сообщил, что Ю. Кармазин подал заявление об отказе от баллотирования в избирательном округе № 94. Таким образом, один из случаев применения такой технологии в 94-м округе «в ближайшее время должен разрешиться» (*Четверта Влада* (<http://4vlada.net>). – 2013. – 6.11).

Лидер УДАРа сообщил, что оппозиция пригласила в Верховную Раду представителей Европарламента на рассмотрение вопроса по освобождению экс-премьера.

В четверг, 7 ноября, мониторинговая миссия Европарламента, возглавляемая П. Коксом и А. Квасьневским, по приглашению лидеров оппозиционных сил посетит Верховную Раду. Об этом заявил лидер фракции УДАР В. Кличко. «В Киев приезжают Кокс и Квасьневский. Мы их приглашаем в парламент в четверг. Спикер В. Рыбак пообещал в этот день первым делом рассмотреть законопроект А. Лабунской относительно решения вопроса Ю. Тимошенко», – цитирует В. Кличко пресс-служба УДАРа. По его словам, оппозиционеры предлагают европейским представителям посмотреть воочию, кто дает голоса за этот законопроект, а «кто только говорит о евроинтеграции, делая совсем другое» (***Четверта Влада*** (<http://4vlada.net>). – 2013. – 6.11).

Лідер ВО «Свобода» О. Тягнибок вважає, що рішення Комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності щодо законопроектів по питанню Ю. Тимошенко (6 листопада) говорить про те, що влада вирішила змінити зовнішньополітичний вектор України, передає УНН. «Абсолютно очевидним і зрозумілим є рішення теперішньої влади змінити вектор взаємовідносин з Європою, знехтувати волею більшості населення української держави», – заявив О. Тягнибок. За його словами, «очевидно, щось таки пообіцяв В. Путін В. Януковичу під час зустрічі в Сочі».

У свою чергу лідер фракції «Батьківщини» А. Яценюк зазначив, що рішення комітету 6 листопада говорить про те, що у ПР немає політичної волі для підписання Угоди про асоціацію з ЄС (***Українські Національні Новини*** (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 6.11).

Председатель фракции Партии регионов А. Ефремов прогнозирует, что в отношении экс-премьер-министра

Украины Ю. Тимошенко будут поданы новые иски в суды Великобритании и другие страны Европы с требованием возврата похищенных средств. Об этом А. Ефремов заявил на пресс-конференции, передает корреспондент «РБК-Украина».

«Министерство доходов и сборов Украины обратилось к одной из ведущих мировых структур, которые занимаются возвращением средств, которые в рамках политической коррупции были выведены из государств назад этим государствам. И сегодня эта структура подала соответствующие иски в суды США и в суд Швейцарии. Предположительно дальше подача исков в суды Великобритании и еще ряд европейских стран, которые, кстати, настаивают на выдаче Ю. Тимошенко, – заявил А. Ефремов. – Есть довольно большие основания предполагать, что в поле зрения огромные суммы денег (порядка 0,5 млрд дол.). А вообще-то специалисты, которые положили мне анализ этого вопроса, говорят до 1 млрд дол., которые будут в ближайшее время востребованы данной структурой для того, чтобы вернуть их в Украину» (*Четверта Влада* (<http://4vlada.net>). – 2013. – 6.11).

Глава представительства Евросоюза в Украине Я. Томбинский заявил, что любые уголовные дела, открытые против экс-премьера Украины Ю. Тимошенко, не могут препятствовать ее помилованию.

«Поэтому я не понимаю, в чем связь других дел, которые до сих пор открыты», – добавил Я. Томбинский. Отвечая на вопрос о том, уменьшатся ли шансы Украины на подписание Соглашения об ассоциации с ЕС, если Ю. Тимошенко не освободят из заключения до саммита в Вильнюсе, Я. Томбинский сказал, что это ответственность лидеров Украины и Европейского Союза, но также нужно взвесить, какие средства с этим связаны (*Четверта Влада* (<http://4vlada.net>). – 2013. – 6.11).

5 листопада більше двох десятків активістів ГО «Батьківський комітет» вимагали згорнути діяльність

таких німецьких організацій, як Фонд Г. Бюлля та Німецького товариства міжнародної співпраці, мотивуючи це тим, що ці організації пропагують гомосексуальні відносини. Про це повідомляє кореспондент УНН.

Учасники акції впевнені: підписання асоціації з ЄС потягне за собою гомосексуалізацію України. Співголова «Батьківського комітету України» О. Скворцов зазначає, що їхня організація активно виступає проти пропаганди та популяризації ЛГБТ-меншин.

Нагадаємо, що 22 жовтня активісти ВГО «Батьківський комітет України» провели мітинг з вимогами виключити з проекту Угоди про асоціацію Україна – ЄС пункти, які зобов'язують Україну легалізувати гомосексуальні стосунки (*Українські Національні Новини (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 5.11*).

ЕКОНОМІКА

Национальная акционерная компания «Нефтегаз Украины» направляет все доступные ресурсы на погашение долга перед ОАО «Газпром» за поставки газа в августе 2013 г., однако выплаты сдерживаются низким темпом погашения долга теплокоммунэнерго перед НАК, сообщил замглавы правления «Нефтегаза» В. Чупрун.

Отвечая на вопрос о сроках полного погашения этого долга, В. Чупрун добавил: «Риск один – если нам заплатят все наши долги, пусть даже частями, но такими, которыми можно было бы платить “Газпрому”, чтобы погасить эту задолженность по августу». В то же время он сообщил, что с платежом за поставки газа в октябре проблем возникнуть не должно.

Также министр энергетики и угольной промышленности Украины Э. Ставицкий подчеркнул, что темпы расчета за газ с РФ впредь будут только наращиваться. «Я уже неоднократно говорил, что все вопросы мы решим, и как оно началось, так и будет – только наращиваться. Расчеты пойдут большими темпами, и мы рассчитаемся», – сказал министр.

Как сообщалось, официальный представитель «Газпрома» С. Куприянов 5 ноября заявил, что Украина направляет в адрес «Газпрома» платежи в счет погашения долга за поставку газа в августе, но это лишь малая часть 882-миллионного долга (в долларах). «Небольшие платежи поступают, но это пока слезы. До полной оплаты долга такими темпами далеко», – сказал он.

С. Куприянов уточнил, что 30 октября «Нефтегаз Украины» уплатил 50 млн дол., 31 октября – 9 млн дол., 1 ноября – 10 млн дол., 4 ноября – 6,2 млн дол. Также ожидалось получение средств 5 ноября (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2013. – 6.11).

Обсяг реалізованої за січень – вересень поточного року продукції за видом діяльності «Виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції» становив 4,7 млрд грн. Про це УНН повідомили в Державній службі статистики.

Загалом ІТ-продукція становила 0,6 % від усієї реалізованої продукції.

Нагадаємо, за прогнозами експертів, цього року експорт українських ІТ-послуг сягне 2 млрд дол. Разом з цим торік експорт комп'ютерних послуг з України зріс наполовину. «Експорт комп'ютерних послуг збільшився практично на 50 % і становив близько 800 млн дол., і тут відзначено позитивне сальдо, тобто перевищення експорту над імпортом на суму 497,7 млн грн. Продаж товарів через Інтернет за рік збільшився більше ніж у 2 рази», – сказав голова Комітету Верховної Ради з питань інформатизації та інформаційних технологій В. Омельченко (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 5.11).

Министерство финансов Украины с целью эффективно-го управления государственным долгом и ликвидностью единого казначейского счета с ноября 2013 г. вводит размещение краткосрочных государственных облигаций. Об этом сообщает пресс-служба Минфина.

Аукционы по размещению указанного инструмента будут проводиться по средам.

6 ноября 2013 г. Минфином будут предложены к размещению краткосрочные государственные облигации сроком обращения 21 день (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2013. – 7.11).

Тривалий торговельний конфлікт між Україною і Росією призвів до звільнень персоналу на підприємствах найбільшої української кондитерської корпорації Roshen, повідомляє УНН з посиланням на «Комерсант-Україна».

За даними компанії, «деякі звільнення працівників» відбуваються через зміни планів виробництва. «Ці плани залежать від того, яка в нас частка продажів. Оскільки наша продукція в Росію не поставляється, плани виробництва були скоректовані», – ідеться в повідомленні.

У Київській, Вінницькій, Донецькій і Полтавській обласних організаціях профспілки працівників агропромислового комплексу, куди входять фабрики Roshen, розповіли, що адміністрація вже проводить масові скорочення. «Нам вже повідомили, що до кінця року на Маріупольській фабриці скоротять понад 140 осіб (за даними фінансової звітності компанії, на кінець 2012 р. там нараховувалося 755 осіб)», – розповіла голова Донецького обкому профспілки Я. Литвин.

На Вінницькій фабриці можуть звільнити близько 400 осіб (з 1875 людей, які числилися на кінець 2012 р.), уточнили в обласному обкомі. «Загалом, скорочення можуть торкнутися понад 1 тис. осіб», – розповіли в профспілці.

Враховуючи, що швидкого повернення продукції Roshen на ринок Росії не передбачається, там не виключили подальших скорочень (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 5.11).

За дев'ять місяців цього року від реалізації земельних ділянок несільськогосподарського призначення державної

та комунальної власності до бюджетів різних рівнів надійшло 355,2 млн грн, у тому числі до Держбюджету України – 13,3 млн грн, до місцевих бюджетів – 341,9 млн грн. Про це УНН повідомили у прес-службі Держземагентства.

Загалом за цей період в Україні продано 1111 таких наділів площею 382,44 га вартістю 195,3 млн грн. З них 71 ділянку площею 38,67 га і вартістю 82,3 млн грн – державної власності та 1040 наділів площею 343,77 га вартістю 187,1 млн грн – комунальної власності.

За дев'ять місяців 2013 р. на земельних торгах реалізовано 44 земельні ділянки державної та комунальної власності площею 9,18 га вартістю 7,9 млн грн; прав оренди на 49 наділів площею 142,87 га вартістю 1,3 млн грн і прав користування чужою ділянкою для забудови (суперфіцій) на 10 наділів площею 0,63 га, розмір річної плати за користування становить 132,6 тис. грн (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 5.11).

Підприємства «Укроборонпрому» планують збільшити випуск цивільної продукції до 30–40 %.

Збільшення обсягів виготовлення цивільної продукції підприємствами оборонно-промислового комплексу дасть змогу підвищити їхню прибутковість. Про це в коментарі УНН сказав заступник генерального директора Державного концерну «Укроборонпром» В. Лайшев. За його словами, сьогодні до складу «Укроборонпрому» входить велика кількість підприємств, які на високотехнологічних оборонних потужностях здатні створювати якісну продукцію цивільного призначення. «Наприклад, у Криму працює завод “Фіолент”, який, крім продукції оборонного призначення, виготовляє ще й якісні будівельні електроінструменти, які експортуються до багатьох країн світу. Крім того, наші підприємства можуть брати участь у супроводі деяких проектів сільськогосподарської тематики, медицини, машинобудування. Частку випуску продукції цивільного призначення ми плануємо поступово збільшувати до 30–40 %. Це дасть змогу збільшити обсяги

оборотних коштів і прибутковість цих підприємств», – зазначив В. Лайшев (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 6.11).

Порівняно теплий листопад 2013 р. ставить під питання отримання хорошого врожаю озимої пшениці. Зокрема, у зоні ризику опинилися близько 37,5 % посівів (2331 тис. га), що означає недоотримання близько 3,5–4,1 млн т зерна у 2013/14 МР. Озимого ріпаку в зоні ризику – 7,6 % посівів (67 тис. га), що може призвести до недоотримання близько 76–82 тис. т олійної культури. Про це УНН повідомили в прес-службі Українського клубу аграрного бізнесу.

«До зони ризику ми відносимо дві категорії посівів: ті, що були посіяні занадто рано (відносно температурних умов листопада) і пізні посіви. У перших, у зв'язку зі сприятливими для розвитку рослини погодними умовами, існує велика ймовірність “переростання” в осінньому періоді розвитку, тобто рослини увійдуть в зиму в фазі “виходу в трубку”, замість “кущіння”. У цій фазі рослина більш вразлива до заморозків і особливо до коливання температур (плюсові вдень, від’ємні вночі). Експерти УКАБ відносять до цієї підкатегорії ризику 34,9 % (2169 тис. га) посівів озимої пшениці та 2,3 % (20,3 тис. га) посівів озимого ріпаку», – ідеться в повідомленні.

У другій категорії ризику ті території, які були засіяні пізніше допустимих термінів. У цьому випадку рослини не встигнуть набрати достатньої кількості поживних речовин, щоб перезимувати. Сюди належать близько 2,6 % (162 тис. га) посівів озимої пшениці та 5,3 % (46,7 тис. га) посівів озимого ріпаку.

«За попередніми розрахунками, за сприятливих погодних умов українцям вдасться зібрати в 2013/14 МР близько 22,6 млн т озимої пшениці та 1,8 млн т озимого ріпаку, проте листопад дуже важливий з точки зору входу культур у період зимівлі. Від того як пройде цей період, буде зрозуміло, чого нам очікувати від якості урожаю наступного року», – констатує експерт аграрних ринків Українського клубу аграрного

бізнесу І. Остапчук (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 6.11).

За січень – серпень поточного року хімічні підприємства Луганщини реалізували понад 11 % усієї промислової продукції в області. Про це йдеться в останніх даних Головного управління статистики у Луганській області, повідомляє УНН.

Згідно з повідомленням управління статистики, найбільшу частку реалізованої промислової продукції становить продукція підприємств з металургійного виробництва та виробництва готових металевих виробів (26,7 %), з виробництва хімічних речовин і хімічної продукції (11,6 %).

На долю підприємств добувної промисловості й розроблення кар'єрів у загальному обсязі реалізованої продукції пришлося 17,3 %, з постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – 14,2 %.

Частка реалізованої промислової продукції підприємств Луганщини в загальному обсязі реалізованої промислової продукції України становить 6,3 %. З цього показника область серед інших регіонів нашої країни займає п'яте місце після Дніпропетровської, Донецької, Запорізької областей та Києва (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 6.11).

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Служба кредитних рейтингів Standard & Poor's знизилася довгостроковий кредитний рейтинг емітента Автономної Республіки Крим з «В» до «В-», прогноз рейтингу – «негативний», передає УНН.

Крім того, служба також понизила рейтинг АРК за національною шкалою з «uaA-» до «uaBBB-». Такий крок зумовлений зниженням довгострокових суверенних рейтингів України з «В» до «В-», яке відбулося 1 листопада 2013 р.

через відсутність в уряді країни стратегії щодо забезпечення валютного фінансування.

Як повідомлялося, служба кредитних рейтингів Standard & Poor's знизилла довгострокові суверенні кредитні рейтинги України за зобов'язаннями в іноземній і національній валюті з «В» до «В-». Також нагадаємо, що 5 листопада Standard & Poor's знизилла довгостроковий кредитний рейтинг емітента м. Дніпропетровськ з «В» до «В-», прогноз рейтингу – «негативний» і довгостроковий кредитний рейтинг емітента м. Івано-Франківськ з «В» до «В-» (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 5.11).

В Украине первичный рынок автотранспортных средств за октябрь 2013 г. составил 19 тыс. 557 ед., что на 44 % меньше прошлогоднего октябрьского показателя и на 40 % меньше рынка сентября. Об этом свидетельствуют данные Ассоциации «Укравтопром».

«С начала года показатель продаж сохранил положительную динамику – за период с января по октябрь было реализовано и впервые поставлено на учет в ГАИ 303 тыс. 673 ед., что на 4 % выше аналогичного показателя прошлого года», – отмечают в «Укравтопроме».

Первичные продажи новой автотехники в октябре составили 91 % от общего количества, из них легковых автомобилей – 16 тыс. 81 ед. (–30 % к прошлогоднему октябрю), коммерческих автомобилей – 1 тыс. 439 ед. (–37 %), новых автобусов – 263 ед. (–16 %).

За 10 месяцев 2013 г. продажи новых автотранспортных средств снизились на 9 % к прошлогоднему показателю и составили 197 тыс. 8 шт (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2013. – 6.11).

Компания «Киевэнерго» заявляет о росте задолженности за газ перед Национальной акционерной компанией «Нефтегаз Украины» в октябре на 15,4 %, или на

0,331 млрд грн – до 2,485 млрд грн по сравнению с сентябрем, говорится в сообщении компании.

Компания отмечает, что основной причиной роста задолженности перед «Нефтегазом» является рост задолженности учреждений, финансируемых из государственного и местного бюджетов за тепловую энергию, а также неисполнение обязательств государственного бюджета по компенсации разницы в тарифах.

Так, задолженность учреждений, финансируемых из государственного бюджета, за тепловую энергию в октябре 2013 г. достигла 36,0 млн грн, а задолженность учреждений, финансируемых из местного бюджета – 402,9 млн грн.

Сумма некомпенсированной разницы в тарифах «Киевэнерго» на тепловую энергию по состоянию на 1 ноября 2013 г. составляет 1,819 млрд грн.

Пресс-служба «Нефтегаза» сообщила, что внутренние долги потребителей за газ на Украине составили около 17 млрд грн (свыше 2,1 млрд дол. по курсу Нацбанка Украины).

Холдинг обратился к Министерству регионального развития, строительства и ЖКХ, региональным властям и руководителям предприятий-должников с требованием «принять все возможные меры для погашения задолженности».

Кроме того, отметили в «Нефтегазе», государство не погасило разницу между ценами закупки импортного газа и его реализации в размере 10,7 млрд грн (свыше 1,3 млрд дол.). «На сегодняшний день долги потребителей и некомпенсированная разница между ценами вместе составляют 27,7 млрд грн (почти 3,5 млрд дол.)», – подчеркивается в сообщении компании (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2013. – 5.11).

По уровню покупательной способности украинцы по-прежнему остаются одними из беднейших жителей Европы, заняв предпоследнее место рейтинга среди 42 государств. Таковы данные ежегодного отчета «Покупательная способность Европы 2013/2014», подготовленного экспертами Международной компании GfK.

Покупательная способность отображает среднее количество денежных средств, полученных каждым жителем государства за год после уплаты налогов и которые предназначены для покрытия ежемесячных потребительских расходов, таких как продукты питания, транспорт, коммунальные услуги, путешествия и др.

Согласно прогнозам специалистов GfK, в 2013 г. совокупный размер покупательной способности европейских стран составит около 6,8 трлн евро, а в расчете на одного жителя Европы – 12,890 тыс. евро. По данным исследования, наибольшим количеством средств на ежедневные нужды обладают жители Лихтенштейна (58,844 тыс. евро), что в 4,5 раза больше среднеевропейского значения. Тройку лучших рейтинга также дополнили Швейцария (36,351 тыс. евро) и Норвегия (31,707 тыс. евро).

Среднестатистический житель нашей страны имеет почти в шесть раз меньше денег на ежедневные расходы, чем обычный европеец. По оценкам экспертов, в 2013 г. покупательная способность на душу населения в Украине составит 2,206 тыс. евро (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2013. – 5.11).

Экономика еврозоны постепенно восстанавливается, однако процентная ставка по кредитам для домохозяйств и бизнеса в разных странах-членах блока (в который входят 17 стран) все еще значительно различается, заявил президент Европейского центрального банка М. Драги.

«В зоне евро в последнее время как экономики, так и люди серьезно пострадали от финансового и долгового кризиса, из которого мы постепенно выходим, – сказал М. Драги в ходе финансовой конференции, организованной Child & Youth Finance International Movement. – Хотя в целом экономическая ситуация немного улучшилась с середины прошлого года, процентные ставки по займам все еще различаются в зависимости от того, где находится заемщик».

М. Драги также высказал мнение, что создание европейского банковского союза – если оно состоится надлежащим обра-

зом – приведет к улучшению ситуации в еврозоне (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2013. – 6.11).

Рост цен на недвижимость в США в сентябре ускорился до рекордных значений, свидетельствуют данные CoreLogic.

Цены на недвижимость возросли на 0,2 % по сравнению с предыдущим месяцем, в годовом исчислении показатель вырос на 12 % – рекордного значения с начала 2006 г.

В то же время, несмотря на столь стремительный рост, цены на недвижимость остаются ниже на 17,4 % по сравнению с пиковыми значениями 2006 г.

Рост цен на недвижимость стал причиной снижения объема продаж. Многие домовладельцы отказываются продавать свое жилье, ожидая дальнейшего роста цен на недвижимость в США.

Объем незавершенных продаж домов сократился на 5,6 % по сравнению с предыдущим месяцем, но, несмотря на это, показатель на 1,1 % выше, чем аналогичный результат в прошлом году (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2013. – 5.11).

Пытаясь защитить Швейцарию от последствий возможного банкротства банков, власти страны могут ввести для финучреждений строжайшие правила, более серьезные, чем где бы то ни было. Об этом сообщает газета The Wall Street Journal (WSJ).

Как отмечает издание, настороженность властей вызвали показатели самых крупных кредитных учреждений государства – UBS AG и Credit Suisse AG. Первый недавно продемонстрировал леверидж (соотношение собственного капитала и заемного) в 3,2 %, второй – в 3,5 %, и эти цифры должны увеличиться до 4 % до конца 2018 г. в соответствии с нынешними правилами.

В связи с этим представители Народной партии Швейцарии заявили, что минимальное соотношение собственного

капитала банка и активов должно составить примерно 6 %. В то же время социал-демократы предложили еще более жесткие ограничения – 10-процентный барьер.

Кроме вышесказанного, добавим, что Швейцария не одинока в продвижении новых правил функционирования банков. Согласно международным правилам, действующим в странах ЕС, банки должны достигнуть соотношения собственного капитала и активов в размере 3 % через пять лет.

Стоит также обратить внимание, что ранее Швейцария внедрила еще одно новшество в банковской сфере. Так, в октябре текущего года СМИ сообщали, что действию банковской тайны в стране пришел конец (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2013. – 5.11).

РЕЗОНАНС

Бюлетень матеріалів оперативної інформації електронних видань

Додаток до журналу “Україна: події, факти, коментарі”

№ 85

Бюлетень підготували:

О. Ворошилов, С. Горова, О. Симоненко, І. Соколова.

Редактори: Т. Дубас,

О. Федоренко, Ю. Шлапак

Комп’ютерна верстка:

І. Соколова

Підп. до друку 7.11.2013.

Формат 60x84 $\frac{1}{16}$. Обл.-вид. арк. 3,16. Наклад 8 пр.

Видається в друкованому та електронному вигляді

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 5358 від 03.08.2001 р.

Видавець і виготовлювач

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

03039, м. Київ, просп. 40-річчя Жовтня, 3

Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи

до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів

видавничої продукції

ДК № 1390 від 11.06.2003 р.